

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Igrača velesil

»Poglejte vendar«, piše v »Echo de Paris« Pertinax, »poglejte vendar, kam je pustil Mussolini, ki sta ga Francija in Anglija oborožili s polno močjo, da brani avstrijsko neodvisnost, da je položaj v srednji Evropi zabredel v Nedostojnost, ljubosumnost, intrige, državljanska vojna so se naselili v to državo, ki naj bi imela nalogo, da zadrži plaz nemškega narodnega socializma. Ali je res že prepozno za Francijo, da se otrese te ohromelosti, v katero sta jo po Brianda zaklila Boncour in de Jouvenel?«

Ta obupen vzklík enega najbolj informiranih francoskih živečih časnika nam odkriva v žarki luči mednarodni politični položaj, ki je nastal okrog avstrijskega vprašanja. Bog ve, iz kakšnih razlogov sta dve velesili, Francija in Anglija, pred enim letom, ko je šlo za življenje in smrt pakta štirih, prepustili Italiji urejanje njene Podonavja. Toda po enem letu Mussolinijeva delovanja v podonavski kotlini je nastal mesto reda neznošen kaos, tako da se dvigalo od vseh strani viharina nasprotstva in Avstrija je postala ščetišče vseh mogočih mednarodno-političnih intrig, mesto da bi bila tednjava, ki naj zapira pot hitlerjevskemu pohodu proti jugu in proti vzhodu. Morda nikdar bolj jasno, kakor ravno sedaj, vidimo, kako režejo čez Avstrijo ostri začetne fronte evropskih velikih in malih sil, kakor da bi vsa Evropa hotela razčistiti svoje spore na ozemlju male Avstrije.

V glavnem vidimo štiri velike bojne črte, za katerimi prežijo štiri ločene skupine držav: italijanska skupina, v kateri se nahajata Italija in Madjarska, francoska skupina, ki jo tvorijo Francija in države Male zveze, angleška fronta in slednjič še nemška skupina, v kateri se nahaja poleg Nemčije sedaj tudi Poljska.

Stališče francoske skupine v avstrijskem vprašanju je jasno: Avstrija nikdar ne sme pripasti Nemčiji, ker bi slednja postala prenevarna velesila in ker bi ogrozila ne samo Francijo kot take, marveč in predvsem tudi francoske zaveznike, med katerimi je Češko-slovaška najbolj izpostavljena nevarnosti zavdavljenja.

Italijanska skupina zasleduje povsem druge cilje, in ima to prednost, da po prepovedi združitev Avstrije z Nemčijo prinaša seboj tudi načrt, kako Avstrijo ohraniti samostojno. Človek bi mislil, da morajo biti Italija in države Male zveze naravni zavezniki v borbi za avstrijsko neodvisnost od Nemčije. A vendar le niso. Zakaj? Prvič je Italija dobila na krožniku, na katerem sta se nahajali glavi avstro-ogrškega orla, rojstne liste zelo močne in zdrave Jugoslavije in Male zveze. Podonavje, ki ga je Italija pomagala razbiti v svojo korist, se je razvijalo, se je znova zbralo pod silo naravnih zakonov in v novi obliki uveljavljalo svoje pravice do življenja, a proti imperialističnim težnjam Italije. Od takrat izvira prva antipatija Italije.

Drugič pa je Italija v svoji veliki slepi strastni jezi zabredla v revizionistične avanture in šla sklepat prijateljstva, ki jih Mala zveza ni mogla odobravati. Tako so nasle'stvene države Avstro-Ogrske iz naravnih prijateljev in zaveznikov postale največji nasprotniki v Podonavju. Tako je Italija v skrbih, da se zavaruje pred nevarnostjo neposredne meje s 70-milijonskim narodom Nemcev prišla na idejo, da s pomočjo Avstrije zabije v ostrže Evrope klin, ki bi na severu odganjal Nemce, na vzhodu in na jugovzhodu pa odbijal in slabil zaveznice Male zveze. To idejo o vodoravnem trikotu Italija-Avstrija-Madjarska, ki ji je Italija žrtvovala zaveznike iz svetovne vojne in zvestobo do s krvjo podpisanih mirovnih pogojev, italijanska politika ni nikdar izgubila izpred oči, saj je postala to njena fata morgana v vseh 15 letih njene povojne politike, ki se je drži navzlec neprestan porazom in bridkim razočaranjem. V tem je neka zgodovinska tragika, kot neko prokletstvo, ki jo zasleduje in ki tudi v najnovšem dejanju ni izostalo. Saj smo pred par dnevi videli, da so se naravnost poniževalna italijanska prizadevanja kupiti Madjarsko za enkrat razblinila v nič na madjarski trmi, ki hoče sicer biti prijatelj Italije, a nikdar ne neprijatelj Nemčije. Morda bomo v kratkem doživeli še to, da bo avstrijski Heimwehr, ki ga je dojel in vzgajal italijanski fašizem, pljunil na svojo mater ter z vihrajočimi zastavami odkorakal v naročje širokoplečate hitlerjevske Nemčije.

Anglija je v politiki glede Avstrije osamljena, a za to nič manj vplivna. Ona se z vsemi silami in dosledno otepa vsake obveznosti, recimo kakšnega jamstva za Avstrijo. Anglija obžaluje, da se je itak že preveč obvezala v Zvezi narodov in v Kellogg-Briandovem paktu. Novih obveznosti neče več. Avstrija je samo žena. Ona ima toliko važnejših pogajanj za voračanja, ki so za njo bolj važna, recimo razložev, pa se pojavi ta poredna Avstrija, ki vse zavlačuje in vse komplicira. Anglija se neče zavestiti Nemčiji. Tudi Italiji ne. S kom naj drži? Za enkrat z nobenim, v prihodnje pa s tistim, ki bo nudil največja jamstva za udržitve miru in političnih razmer v srednji Evropi, kjer bi ona rada vendar že enkrat tržila. Anglija je vedno bolj rezervirana, a vendar imamo vtis, da se vedno več oči obrača v London.

Zadnja, četrta skupina je nemška. Ona je svoje karte glede Avstrije položila na mizo. Avstrija naj postane del Nemčije. To je brutalno, a je jasno. V zasledovanju svojega cilja se je pa Hitler pokazal prožnega vsaj do gotove meje. Izbrisal je nevarnost v poljskem Primorju in si pridobil pomoč Poljske na avstrijskem sektorju. Poskušal je tudi v Pragi in tam ušes niso ginja. Poskušal bo tudi drugod pri Mali zvezi in bo zelo darežljiv z obljubami, gospodarskimi, političnimi in kulturnimi, da si pridobi še drugod diplomatsko pomoč, kadar pride končno veljavna odločitev avstrijskega vprašanja. Ne morda v kakšni novi državljanski vojni, ampak za zeleno mizo evropskih diplomatov. To so štiri velike fronte križem Avstrije.

Stališče avstrijskih krščanskih socialcev

Oster spor s Heimwehrom

»Če razpustite Heimwehr, pristanemo na razpust tudi mi«

Dunaj, 26. febr. Z. Spor med krščanskimi socialci in med Heimwehrom postaja vedno večji in vedno bolj resen. Krščanska socialna stranka, ki je nosila vse breme enoletne dr. Dollfusove vlade, ki je pripravljala pametno reformo državne ustave, pri katerih bi bile lahko odelovale vse avstrijske stranke, se hoče z vsemi silami upreti razpustu, ki ga zahtevajo heimwehrovci. Na seji vrhovnega vodstva stranke (o kateri je poročal »Ponedeljski Slovenec«) je prišlo do viharnih nastopov in so vplivni voditelji stranke izjavili, da se od Heimwehra ne bodo pustili razpustiti. Izvolili so posebno delegacijo, ki so jo poslali zveznemu kanclerju dr. Dollfussu, da mu pove, da je krščanska socialna stranka pripravljena na žrtve, tudi na to, da se bo prostovoljno razpustila v interesu ustavne reforme in uvedbe stanovske ideje, toda samo pod tem po-

gojem, da se razpusti tudi Heimwehr, ki se hvali, da je tudi politična stranka in je kot tak tudi že nastopal, in da se takoj razoroži tudi vse četništvo, ki se je razvilo pod heimwehrovskim praporom. Krščanska socialna stranka ne bo trpela, da se polastijo po enem letu dela heimwehrovci avstrijske države in uvedejo diktaturo. Krščanski socialci ne priznajo nobene diktature strank in ne bodo priznali nikdar heimwehrovske. Dr. Ender je bil tudi sprejet od zveznega kanclerja, ki mu je sporočil sklepe seje vrhovnega vodstva. Zvezni kancler okleva v svojih odločilnih sklepih in njegov položaj bo postal čimdalje težavnejši, ker bo moral izbirati med svojimi lastnimi smisljeniki in med Heimwehrom, ki vsak dan bolj razkriva svoje karte in svoje diktatorske namene.

tra šele kot priprava za konferenco, ki bo v Rimu med 10 in 15. marcem. Madžarski ministrski predsednik Gömbös in zunanji minister Kanya odpotuje iz Budimpešte 9. marca, nekako istočasno pa odpotuje v Rim tudi dr. Dollfuss z Dunaja. Spremljale ga bodo še nekatere politične osebnosti, vendar pa se zaenkrat še ne ve kdo. V zvezi s tem po'ovanjem ugotavlja uradna »Wiener Zeitung«, da ne gre za izključno italijansko-madžarsko-avstrijske gospodarske odnose, ampak za novo ureitev Podonavja sploh in sicer na temelju sklepov, ki so se storili na konferenci v Stresi. Kakor pa se medtem čuje v Budimpešti in na Dunaju, je že sklenjen predhodni pakt med Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ki vsebuje baje tri točke in določa skupno politiko vseh treh držav. Zaradi tega Madžarska ni podpisala trgovskega sporazuma z Nemčijo, dokler ni v Budimpešto prišel italijanski državni podtajnik v zunanjem ministertvu Suvich, dasiravno je bila ta pogodba že pet dni izdelana in pripravljena, da se podpisje. Zaradi tega je moral nemška delegacija čakati. Takoj pa, ko je zvedel Fulvio Suvich za vsebino pogodbe, se je ta pogodba podpisala v trgovinskem ministertvu.

Heimwehr grozi z nasiljem

„Kunschaka in tovariše bomo nagnali“

Berlin, 26. februarja. Z. »Völkischer Beobachter« objavlja poročilo iz Avstrije o razmerju, ki vlada med Heimwehrom in med takimenovano »Domovinsko fronto«, s katero namerava dr. Dollfuss nadomestiti politične stranke, ki bodo razpuščene.

V Amstetenu je Heimwehr nabil po ulicah zelo oster protest proti temu, »da se po radiju pripisuje zasluga za zmago nad socialisti domovinski fronti«. V proglasu ki ga je nemški list ponatisnil dobesedno, beremo:

V noči od sobote na nedeljo je dunajska radiopostaja objavila oklic Domovinske fronte, v katerem stotnik Reichel trdi, da je domovinska fronta imela največ zaslug v bojih zoper socialiste. Takšne trditve izjavljajo naravnost ogorčenje pri heimwehrovskih tovariših. Mi smo svoje heimwehrovske tovariše mirili s tem, da bomo pri osrednji vladi proti temu protestirali. V tem smislu smo poslali tudi protestni brzojav v Avstrijo. Če bi se takšni primeri še enkrat pripetili, bomo mi Heimwehrovci morali seči po samopomoči.

»Kdo pa je v Avstriji padel za rešitev domovine? 29 heimwehrovcev, 29 tovarišev redne zvezne vojske, 29 tovarišev policije, 11 tovarišev orožništva, 4 tovariši Sturmsharen. Kdo pa je padel od te Domovinske fronte? Nobeden, ker ti ljudje so zbežali in so se poskrili, ko so našli tovariši prelevili kri. Mi heimwehrovci ne bomo dovolili, da nam bo kdo sedaj odvzel zasluge za zmago, in mi se ne bomo vrnili prej domov, predno ne bodo zrušeni vsi pomčniki rdečkarjev, vsi strankarski borci demokracije. Ne prej, predno ne bomo z vsemi temi pritepenci demokracičnih strank temeljito obračunali. Mi smo bili tisti, ki smo Avstrijo rešili in mi bomo tisti, ki bomo svojo domovino z nova zgradili. Mi smo na grobu svojih mrtvih tovarišev prisegli obračunati z vsemi korupcijami in z vsem zaslepljenjem javnega mnenja, pa naj se ti skrivajo tudi za meščanskimi zastavami. Kot vaš voditelj vam izjavljam danes slovesno, da ne bomo obstali sredi polja, da ne bomo puščali ljudi, kot so Kunschek in tovariši (mislimo na krščanski socialci), da bi se še dalje z nami igrali. Te ljudi bomo nagnali. Če ne bodo šli prostovoljno, jih bomo napodili s silo. Heil Avstrija, Heil Starhemberg! Podpisal Wallner.«

Istočasno je bil odposlan na Dunaj sledeči protestni brzojav:

»Mi amstetski v vojni utrjeni heimwehrovci protestiramo proti takim sramotilnim in lažljivim radiopredavanjem, ki bi rada obesila zmagoslavje vence na čela vzhodnogalilejskih (židovskih) pritepencev, ki so bili zadnji trenutek nagnani v domovinsko fronto ter na čela poslancev, ki so strahoma bežali iz razpadajočih demokracičnih strank, kot da bi bili ti rešili domovino. To so neverjetne stvari, s katerimi hočejo blatiiti spomin naših padlih junakov. Podpisal Wallner.«

V par vrsticah

tg. — John Laurien je danes izjavil, da se je v preteklem letu, ki nosi ime leto razoroževanja, zgradilo po vsem svetu 1765 bojnih ladij, torej za eno tretjino več, kakor kdajkoli poprej.

tg. — Pri Parizu je danes padlo na tla večje vojaško letalo. Oba pilota sta se ubila.

tg. — V Heidelbergu je zadelo danes potniško letalo ob dimnik neke visoke hiše, se srečno iztrgalo in se zopet dvignilo ter šele nekaj deset kilometrov dalje padlo na tla. Edini potnik je ubit.

tg. — Po naročilu predsedstva parlamenta so danes zastražili vse dokumente o Stavtiskijevi aferi iz strahu, da bi jih zločinci ne ukradli. Preiskovalna komisija je dobila v roke samo prepise.

tg. — Angleška vlada je danes odgovorila na francoske protiponudbe v carinskem sporu, ki je izbruhnil med obema državama. Anglija predlaga nadaljevanje razgovorov.

Danes je bil na Dunaju obsojen na smrt delavec Wolner. Wolner je že meseca novembra ob tedanjih nemirih težko ranil dva redarja.

kjer velesile razpolagajo tudi s svojimi pristaši med avstrijskim ljudstvom samim. Italijani računajo na Heimwehr, francoska skupina je računala na socialiste, nemška na klice jezika in krvi. Osvajajoč si Avstrijo in barantajoč za njeno neodvisnost, ali imajo velesile res namen storiti nekaj, kar bo koristilo tudi Avstriji in njenemu ubogemu ljudstvu.

V pričakovanju 28. februarja

Pariz, 26. febr. AA. Po vesteh londonskega lista »Daily Telegraph«, ki jih reproducira tudi »Echo de Paris«, je politični položaj v Avstriji še zmeraj močno zapleten in je težko dognati dejansko stanje. Gotovo je le to, pravi list, da se heimwehrovske čete koncentrirajo na nemški meji okoli Salzburga in da v to smer pošiljajo velike količine orožja in streliva. Več zaupnikov kneza Starhemberga in avstrijske vlade, nadaljuje »Echo de Paris«, je odpotovalo včeraj proti nemški meji, da začno v primeru potrebe razgovore bodisi z avstrijsko legijo, to je organizacijo avstrijskih nacionalnih socialistov na Bavarskem, bodisi s hitlerjevskimi oddelki. Ker nemška vlada doslej teh vesti ni demantirala, je treba tudi nje spraviti v zvezo z vestmi ameriškega vira, ki jih je Berlin demantiral, da se namreč avstrijska legija na Bavarskem pripravlja na vpad na avstrijska tla, da vzame oblast v svoje roke.

Po drugi strani je pa po vesteh iz dobro poučenih britanskih krogov odpotovala včeraj neka zelo ugledna osebnost na avstrijsko-bavarsko mejo, kjer se bo pridružila delegatom kneza Starhemberga in avstrijske vlade. Ta osebnost se bo ustavila v nekem mestecu blizu Braunaua, odkoder bo s svojim osebnim letalom prenašala zaupno pošto in vzdrževala naglo in stalno zvezo med Avstrijo in Nemčijo.

Ta vest potrjuje prejšnje informacije, da skušajo heimwehrovski voditelji organizirati generalno konferenco z nemškimi nacionalnimi socialisti, in sicer v Braunau ali Passau ali pa v katerem drugem mestu na avstrijsko-bavarski meji.

Konferenca treh v Rimu

Dunaj, 26. febr. n. Na tukajšnjem merodajnem mestu se ponovno naglašja, da se obisk Suvicha v Budimpešti in njegov slučajni sestanek z avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Dollfussom in drugimi prominentnimi osebami na Dunaju lahko sma-

Napetost na Daljnem vzhodu popušča

Sporazum med Japonsko in Ameriko?

London, 26. februarja. Tukaj se v zadnjem času govori, da se pripravlja sporazum med Japonsko in Združenimi državami severne Amerike. To sklepajo zlasti iz neke notice »New York Timesa«, v kateri je rečeno, da se ameriška vlada nagiba k temu, da bi se napram Japonski začela bolj koncilantna politika in da bi bilo treba opustiti stališče bivšega državnega tajnika Stimsona, ki je bil mnenja, da USA ne more priznati mandžurske države.

Značilno je tudi, da je japonski minister za zunanje zadeve Hirota, ki ima zelo dobre zveze in veliko simpatij v Ameriki, na zadnji seji zbornice poslancev sporočil, da pride v kratkem v Tokio washingtonski poslanik Saito na važen razgovor, ki se bo tikal odnošajev med Ameriko in Japonsko.

Londonski diplomatski krogi so zvedeli, da ameriška vlada v resnici smatra, da konflikt med njo in Japonsko ne bi bil koristen, ker bi izrazil nedogledne posledice, ki bi se morda končali z

Vojna v Maroku

Rabat, 26. febr. p. Vojaške operacije, ki jih je začela v soboto francoska armada v južnem Maroku, kažejo uspehe. Večina poglavarjev se je vdala ter izjavila svoje pokorščino. Upira se le del domačinov, ki se že ob prvem stiku s Francozi leta 1916 niso vdali. S temi pa so boji hudi in armada ima beležiti doslej 5 smrtnih žrtev, med tem dva častnika, ranjenih pa je bilo 6 vojakov. Vstasi so se potegnili v kraje južno od Tisnita.

V dolejš se nezasedenem delu Maroka je moral danes pristati radi defekta v motorjih potniško pošto letalo, ki oskrbuje zvezo med Francijo in južno Ameriko. Napadli pa so potnike domačini in štiri težko ranili. Na pomoč so prišla pomožna letala, ki so vzela s seboj vse potnike, dočim je pokvarjeno letalo ostalo na mestu nezgode.

Poljska proti Avstriji

Krakov, 26. febr. Z. »Ilustrowany Kurjer-Codzeny« posvečuje svoj uvodni članek danes avstrijskemu vprašanju. Z ozirom na to, da je ta list največji režijski list na Poljskem, smatrajo, da je članek izšel po navodilih zunanjega ministertva. Clankar pravi, da ni bilo prav, da so Italija, Francija in Anglija izdale skupno izjavo za avstrijsko neodvisnost. Za njega je danes postalo jasno, da Avstrija svoje državne neodvisnosti ne more več spraviti v sklad s položajem, v katerem se nahaja Evropa. »Če bogata Francija v 15 letih ni mogla ničesar nuditi Avstriji, kar bi ji bilo omogočilo tolikanj opevano državno samostojnost, kaj naj ji pa nudi Italija? Svobodno luko v Trstu. Kam naj pa gre Avstrija s svobodno luko v Trstu? Kam naj jo pa dene? Kaj naj napravi z njo? Niti oslomba na Francijo, niti opiranje na Italijo ne moreta rešiti avstrijskega vprašanja. Če avstrijska tvorba ne more več iz sebe živeti, je ni mogoče umetno vzdrževati pri življenju. Potem naj gre tja, kjer so zanjo najboljše življenjski pogoji. Kako naj ostane živ in zdrav avstrijski kaktus v politično posiroveli ledeni dobi, ko je komaj uspeval, ko je še sijalo mehko sonce gospodarskega in političnega liberalizma.« Poljska svetuje Avstriji, naj sledi klicu jezika in krvi. Poljska si urejuje svojo domovino in bo glede urejanja avstrijskega vprašanja ostala rezervirana ob strani dogodkov.

Madjari občudujejo Mussolinija

Budimpešta, 26. febr. p. Danes je odpotoval novi madžarski poslanik pri Kviralu, baron Friderik Villany, v Rim. Na kolodvoru je pred odhodom vlaka izjavil madžarskim časnikarjem, da je njegova naloga »držati sedanje prisrčne stike med Madžarsko in Italijo. Občuduje Mussolinija, ki je ustvaril nove politične filozofije, ki bo prej ali slej osvojila svet.

velikanskim političnim pretresom ne samo Azije, ampak vsega sveta, in o katerem se nikakor ne da reči, da bi se moral končati ugodno za Ameriko in njen vpliv v Tihem oceanu. Amerika želi, da bi Japonska garantirala neodvisnost Filipinskega otočja, kar je za Ameriko ogromnega pomena, in da bi priznala Ameriki njeno sedanjo interesno sfero v Pacifiku, za kar bi USA priznala mandžursko državo in interesno sfero Japonske v go tovem delu Kitaja in Mongolije.

Zdi se, da se počasi ublažuje tudi konflikt med Japonsko in Sovjetsko Rusijo, ki je sicer v Primorju in Poamurju ter v Sibiriji sploh ukrenila ogromne priprave za slučaj vojne, si pa vendarle absolutno ne želi vojske z Japonsko, ki bi razburila vso Azijo. Za znamenje izboljšanja položaja smatrajo dejstvo, da so mandžurske oblasti po enomesečnem preiskovalnem zaporu zdaj vendarle izpustile one ruske funkcionarje prekomandžurske železnice, ki so jih bile aretirale in kojih osvoboditev je Moskva doslej zamahtala.

4 dnevni delovni teden v Ameriki

Pariz, 26. febr. AA. Iz Washingtona poročajo, da je predsednik ameriškega odbora za narodno obnovo general Johnson izjavil, da bo te dni sklical v Washington prvake in voditelje glavnih ameriških industrij in z njimi razpravljaj o možnosti uvedbe štiridnevnega tednika. Danes je v ameriških Združenih državah 10.500.000 ljudi, ki so stalno brez dela, 4 milijoni delavcev so pa le začasnno zaposleni in bodo te dni še to izgubili. General Johnson je mnenja, da bi bilo moči v kratkem zaposliti 5 milijonov delavcev, ki so zdaj brez dela če bi se uvedel štiridnevni tednik.

Dunajska vremenska napoved: V kratkem bo začelo snežiti, temperatura bo padla.

Proračun za 1934-35 pred narodno skupščino

Belgrad, 26. febr. m. Kako je »Slovenec« za poročal, se je danes začela v Narodni skupščini načelna razprava o državnem proračunu in o finančnem zakonu za l. 1934-35. Na dnevnem redu se je kot prva točka nahajalo čitanje poročevalca finančnega odbora dr. Otona Gavriloviča, iz katerega posnemamo sledeče podatke:

Pooblastila za varčevanje

Predlog proračuna za l. 1934-35. je znižan za 516.600.000 Din. Finančni odbor je to znižanje proračuna vzel z zadovoljstvom na znanje, kljub temu pa je v luči sedanjega gospodarskega položaja spoznal nujno potrebo, da se državi izdatki še bolj znižajo in da se v vsem gospodarskem področju države upravlja dosledno varčevanje. Iz teh razlogov je finančni odbor v teku razpravljanja

Pregled osebnih izdatkov

Poročilo finančnega odbora prehaja nato na poglavje izdatkov, ki znašajo 10 milijard 100 milijonov dinarjev, od česar odpade 6,9 milijard na državno upravo, 3,2 milijardi pa na razna državna podjetja. Finančni odbor je ugotovil, da gre skoraj polovica teh izdatkov na račun osebnih izdatkov, ostanek pa da gre za odplačevanje državnih dolgov in za razne materialne potrebe.

Število uradništva

Poročilo prehaja nato na podrobno razpravo osebnih izdatkov po ministrstvih. Iz poročila sledi, da sprejemajo aktivni državni uslužbeni (vojaški in civilni) vsesga 3,9 milijard Din, upokojeenci dobivajo okrog 1 milijardo Din, medtem ko znašajo invalidne podpore 100 milijonov Din. Odbor je nadalje ugotovil, da sprejema imenovanih 3,9 milijard Din vsesga 207.130 državnih uslužbencev. Tako vidimo, da je torej število našega državnega uradništva. Ako analiziramo navedeno število državnih uradnikov, dobimo 128.333 zaposlenih v državni upravi, medtem ko jih je v državnih podjetjih v službi 78.792. Všteti so tudi iz vojske in mornarice, ki

Plače državnih uradnikov

Število po plačilnih skupinah

Poročilo prehaja nato na postavko plačilnih prejemkov državnega uradništva in ugotavlja, da sprejema plače ministrov in banov 27 gospodov. V prvi skupini se nahaja 20 uradnikov, v 2. skupini 1. stop. 813, v 2. skup. 2. stop. 156, v 3. skup. 1. stop. 336, v 3. skup. 2. stop. 717, v 4. skup. 1. stop. 1226, v 4. skup. 2. stop. 1480, v 5. skup. 2439, v 6. skup. 9162, v 7. skup. 6857, v 8. skup. 12.252, v 9. skup. 13.674, v 10. skup. 5844, pripravnikov je 15.352, zvančnikov 34.984, služiteljev 11.075, kontraktualnih in honorarnih uradnikov ter dnevnarjev in zgoraj imenovanih 20.824 delavcev je 250.359, ne-razvrščenih uradnikov 2142, častnikov in vojnihi uradnikov 10.107, podčastnikov, kaplarjev in orožnikov 39.933, skupno torej 207.130.

Plače po skupinah

Poročilo navaja tudi točne podatke o plačah državnih uradnikov. Iz številk, ki jih navaja, izhaja, da sprejema ministrski predsednik 15.900.67 Din na mesec, ministri in bani 9767.34 Din, predsednik kasacije, predsednik državnega sveta, glavne kontrole, minister dvora 6520.67 Din, pomočnik ministrov, državni svetniki, sodniki kasacije v II-1 5972 Din, uradniki v II-2 5428 Din, v III-1 (načelniki v ministrstvih in finančni ravnatelji itd.) 5010 Din, uradniki v III-2 4540 Din, v IV-1 (svetniki, predsedniki sodišč, okrajni glavarji itd.) 3737 Din, uradniki v IV-2 2987 Din, v V. (višji tajniki, okr. sodniki, načelniki davčnih uprav, učitelji itd.) 2603 Din, v VI. 2319 Din, v VII. 2017 Din, v VIII. 1788 Din, v IX. 1561 Din, v X. 1380 Din. Zvančniki imajo od 1005 do 1297 Din, služitelji od 803 do 907 Din, pripravniki od 1147 do 1447 Din.

Finančni odbor je smatral za potrebno, da te podatke objavi on sam že z ozirom na dejstvo, da osebni izdatki najbolj obremenjujejo naš državni proračun in ima zategadelj javnost pravico, da je o tem poučena.

Znižanje uradništva

Kajpada bi ne bilo pravilno, če bi kdo na podlagi navedenih podatkov začel predlagati redukcijo v številu uradništva, misleč, da bo na ta način znižati tudi državne izdatke. Morebiti bi znižanje uradništva res prineslo olajšave našemu proračunu, toda gospodarski in socialni značaj teh izdatkov je tako važnega pomena, da postaja vprašanje redukcije neizmerne težke.

Postranski zaslužki:

Tu je treba varčevati in se bo strogo varčevalo

Pripomniti pa je potrebno, da so plače velikega števila uradnikov mnogo višje od onih, ki smo jih zgoraj navedli, ker ti uradniki sprejemajo stalne nagrade od državnih podjetij, katerim so dodeljeni, ali ker dobivajo komisijonalne prispevke. Tudi veliko število upokojeencev in ljudi iz svobodnih poklicev sprejemajo na ta način od države precejšnje dohodke. Finančni odbor je o tem skle-

sprejel tudi nekaj spremembnih in dopolnilnih členov, ki pooblašajo vlado, da lahko sama izvede s pomočjo dekretov vse potrebno za izvajanje varčevanja v upravi države. V podrobnostih proračuna se finančni odbor ni spuščal, ker je smatral, da je uveljavljanje splošnega načela glede potrebe varčevanja zadostna naloga, ki jo mora vršiti in jo predočiti tudi Narodni skupščini.

Pooblastilo, ki ga dobi po predlogih finančnega odbora vlada, se glasi: Ministrski svet se pooblašča, da v svrhu zmanjšanja državnih stroškov za l. 1934-35. in za ustvaritev trajnih pogojev za izvedbo doslednega in pametnega varčevanja v državi in samoupravni oblasti podvzame vse potrebne korake v okviru obstoječih zakonov in s novimi dekreti, ki naj imajo zakonsko moč, da se doseže čim največji količnik v prihrankih.

jih je vsesga 34.959 ali 27,24% celokupnega števila državnih uslužbencev. Všteti so v teh številkah tudi uslužbeni prometnega ministrstva, ki jih je 10.505 in rudarji ter gozdarji državnih rudnikov in gozdarskih podjetij, ki jih je 10.319.

V vrhovni državni upravi je 953 uradnikov, v prosveti 32.783, v pravosodju 10.524, v ministrstvu zunanjih zadev 538, v ministrstvu notranjih zadev 26.735, v finančnem ministrstvu 13.916, v vojski in mornarici 34.959, v javnih delih 3061, v kmetijstvu 909, v trgovini in industriji 1286, v socialni politiki 1873, v telesni vzgoji 25, v prometu brez železničarjev 778.

V gospodarskih podjetjih države jih najdemo v področju ministrstva prosvete 1027, v ministrstvu financ 1200, v kmetijstvu 507, v trgovini in industriji 21, v socialni politiki 3832, v prometu 57.817, v ministrstvu za šume in rude 13.784.

Največ ljudi je torej zaposlenih v vojski in mornarici, nato pride prosveta, ki zaposluje 25,54%, nato ministrstvo notranjih del, ki zaposluje 20,83% osebja. Samo ti trije resori imajo 75,61% vseh državnih uslužbencev.

pal in razpravljal ter prišel do zaključka, da bo ravno na tem polju izrednih dohodkov treba napraviti občutna znižanja, in sicer takoj od 1. aprila letošnjega leta naprej. Na podlagi predloga finančnega odbora bodo torej v novem proračunskem letu postranski dohodki znižani na polovico sedanje višine in se lahko znižajo pod to mero sorazmerno za dosedanja višino. Tudi število prejemnikov teh izrednih postranskih dohodkov se bo znižalo brez ozira na to, pod kakimi pogoji so bili postavljeni in bodo morali državni uradniki delo opravljati v okviru svoje normalne službe. Ravno tako je finančni odbor sklenil strogo revizijo vseh posebnih doklad, honorarjev in drugih postranskih dohodkov državnih in samoupravnih uradnikov. Pri redukciji teh postranskih prejemnikov se mora gledati na šolsko kvalifikacijo uslužbencev, predvsem pa na njihove socialne in družinske potrebe. Vsi drugi oziroma morajo na vsak način pasti pred temi omejenjimi.

Žena v državni službi

Obljubljajo se radikalne preureditve v skladu s socialno pravičnostjo

S tem je seveda v zvezi vprašanje ženskega uradništva. Finančni odbor ne misli na izgon ženskih iz državne službe, ampak le na važne socialne in gospodarske oziroma, ki morajo biti tukaj prevladovati. Velika pozornost je potrebna za proučevanje primere, da sta v državni službi zaposlena mož in žena. Treba oceniti njihove skupne dohodke, tudi v primeru, da se eden ali drugi med njima nahaja v svobodnem poklicu. V finančnem odboru se je z velikim poudarkom naglašalo, da se ne sme dogoditi, da bi v posameznih družinah bili vsi ženski člani ali večina med njimi zaposlenih. Treba bo najti pravilne meje. Oiroč, oziroma žene premožnih stanov višjih državnih uradnikov, posebno žene brez fakultetne izobrazbe se bodoče po navodilih finančnega odbora, ki jih bo brez dvoma osvojila tudi Narodna skupščina, se v bodoče ne smejo sprejemati v državno službo, niti se ne sme dopustiti, da ostanejo še nadalje v službi, ako so že uslužbene. Razlog za to je veliko število otrok siromašnih slojev, ki so nezaposleni, akoravno imajo visoke šolske kvalifikacije, da ne govorimo o izoliranih moških, ki zaradi nepotrebne zaposlitve ženskih moči ostajajo leta in leta brez službe in ne morejo ustanoviti novih družinskih ognjišč. Pooblastilo, ki ga predlaga finančni odbor, naj da vladi v roko sredstva, da hitro določi pogoje za to, kdo more biti in sme ostati v javni službi.

Finančni odbor je obrnil predvsem veliko pozornost težkemu problemu zaposlitve naše mlade dorasajoče izobražene mladine. Sicer ni res, da ima vsak, ki je dovršil katerokoli šolo, s tem že neizpodbitno pravico do državne službe, na drugi strani pa je res, da je država največji delodajalec in je zato že iz tega ozira njena dolžnost, da skrbi za pravilno ravnanje. Država kot čuvr javne blaginje in skupnega blaga vseh pa ima nalogo, da se po nepotrebnem ne izgublja mlade tvorine sile dorasajočega rodu.

svetnem ministrstvu okrog 1700 prošenj učiteljskih kandidatov, ki čakajo na službo. Ti mladi ljudje nestrogo čakajo na svoje poklicno delo, na katerega so se pripravljali. Veliko je tudi absolviranih filozofov, ki čakajo na službo v srednjih šolah. Tudi tam ni kreditov. Zato bo treba z njihovo namestitvijo računati z dejstvom, da bodo osebni stroški v tem ministrstvu povečani. Položaj ni prav čisto nič boljši v mnogih drugih ministrstvih. Za mladi rod bo treba na vsak način in z velikimi žrtvami napraviti prostora, da se bo zaposlil in s svojim delom postal graditelj in jamstvo državne blaginje in državnega trajanja.

Finančni odbor je predlagal tudi revizijo prejemkov upokojeencev, predvsem onih, ki so že zaposleni pri posameznih gospodarskih podjetjih ter je sklenil gotovo omejitve, ki so v skladu s socialnimi zahtevami, ki jih mora upoštevati vsak pravični finančni zakon.

Državni dohodki

Mnogo krajša so razmatrivanja finančnega odbora glede državnih dohodkov, o katerih pravi poročilo, da so dohodki iz postavke davkov realni in proračunani na osnovi dejanskih dohodkov v tekočem proračunskem letu. Proračunsko ravnotežje je velike važnosti zaradi splošnih gospodarskih prihlk vsake in tudi naše države. Veliki defeciti bi postali največja nevarnost za gospodarstvo in za naš

Govor finančnega ministra

Takoj nato je dobil besedo finančni minister dr. Djordjević, ki je med drugim izjavil, da se predloženi proračun ne razlikuje dosti od zadnjih dveh proračunov, vendar pa da predstavlja novo etapo pri delu na ureditvi in konsolidiranju naših državnih financ in da počiva kakor prejšnja dva proračuna na istih osnovah naše finančne politike. Tudi v tem je osnovna ideja, da bi bil proračun pravilna in realna podlaga državnega gospodarstva. V svojih nadaljnjih izjavah je finančni minister bavi z naporji, ki so se morali vložiti zaradi nastopivše krize. Potrebno je bilo seči po klasičnih metodah, in sicer po štednji in zmanjšanju izdatkov do skrajne meje, vzporedno s tem pa pri iskanih novih državnih dohodkov z izkoriščanjem novih davčnih virov, ki doslej še niso prišli v poštev.

Udarec Hooverjevega moratorija

Govoril je o udarcu, ki je zadel naše finance l. 1931., ko je bil sprejet Hooverov moratorij za reparacije. Ob tej priliki je državna blagajna zgubila nad 400 milijonov dinarjev. Nato je prišla še kriza, ki je nastopila z vso silo ob koncu l. 1931. Proračun za to leto bi se končal z deficitom, če se ne bi izvršila znižanja izdatkov v proračunu za 5-6%. Tedanji proračun je znašal 11 milijard 323 milijonov in je bil za 2 milijardi 800 milijonov nižji od prejšnjega. Izdatki so se morali nato ponovno znižati, da bi se prišlo do soglasja z državnimi dohodki.

Finančni minister govori nadalje o težavah, s katerimi se je moral boriti, ko je moral vsakega prvega v mesecu izdati nad 400 milijonov samo za osebne izdatke. Zaradi krize, ki je zajela v prvi vrsti našega kmeta, so se mu morale dajati razne olajšave s spremembami raznih zakonov, z uvedbo novih dajatev, kakor trošarine na električni tek itd. Morali pa so se izkoristiti tudi izredni krediti s posebnim namenom, kakor kovanje srebrnega denarja, od česar se je pričakoval izreden državni dohodek v višini 450-500 milijonov dinarjev.

Ta znesek se uporabi za likvidacijo državnih obveznosti iz prejšnjih let. Zaradi uravnovešanja proračuna v l. 1932. je bil v mesecu decembru istega leta predložen zakon o izrednih kreditih. Vsi naporji pa vendar niso mogli dati popolnega proračunskega ravnotežja in so zaključili račun za to proračunsko leto (1932) z deficitom 733 milijonov Din, ki po izjavi finančnega ministra samo knjigovodstveni deficit in bi bil gotovo še večji, če se ne bi storili vsi oni koraki, ki so se storili. Vzporedno s tem, da smo se izognili deficitu, se je posvečalo največjo pozornost temu, da se vse obveznosti tega proračuna izplačajo, kar se je do konca avgusta 1933 tudi storilo. Tako smo šli v novo proračunsko leto brez onega težkega balasta, ki se je vlačil po prejšnjih proračunih pod tako zvanimi obveznostmi iz prejšnjih let, za katerih likvidacijo se je celo naložilo posojilo v višini 22 milijonov dolarjev v l. 1928.

Proračun za l. 1934-35. se je odobril v višini 10.438 milijonov Din in je bil za novih 885 milijonov Din nižji od prejšnjega proračuna. V tem proračunu smo izvršili znižanje materialnih izdatkov. Osebni izdatki se iz pomembnih političnih in socialnih ozirov niso znižali, ker so se plače uradnikov znižale že trikrat, in sicer 1. aprila 1931, 1. septembra 1931 in 1. aprila 1932. To znižanje je pri našem osebju znašalo 25 do 30%. Največja znižanja so se izvršila v resorih prometnega in vojnega ministrstva.

Razveseljena slika

Finančni minister govori nadalje o poročilu za zadnjih devet mesecev državnih dohodkov in izdatkov ter pravi, da nudi to poročilo razveseljivo sliko, ker se je ustvaril čist višek dohodkov v znesku 557 milijonov dinarjev, pri proračunu državnih gospodarskih podjetij pa 360 milijonov Din. Koliko bodo znašali izdatki, se še ne ve, istotako pa se še ne more presoditi, kakšni bodo dohodki. Ravno zaradi tega pa na eni strani izdatki rastejo, na drugi pa dohodki padajo. Vlada pa bo gledala kot doslej in bo nadaljevala isto finančno politiko, da se deficit, ki mora končno izginiti ob zaključku letne bilance, ne bo več pojavil, in če se bo pojavil, da ne bo tako velik, kakor je bil knjigovodstveni deficit za l. 1933-34. Izjavlja, da se pri nas ni še nikdar razpravljalo o osebnih izdatkih, ki predstavljajo 50% našega proračuna. Vse te osebne izdatke, ki presegajo 400 milijonov Din mesečno, absorbira naša domača potrošnja. Iz državne blagajne pa gre poleg teh izdatkov še okoli 200 do 300 milijonov Din mesečno za razne druge materialne izdatke, ki jih isto tako prejema naše gospodarstvo.

Izboljšanje v upravi

Nato govori o srečno zaključenem sporazumu z našimi in inozemskimi upniki ter pravi, da smo tedaj dobili take olajšave, kakršnih ni bila deležna nobena druga država. Finančno ministrstvo je po izjavi dr. Djordjeviča posvečalo vso pozornost tudi ureditvi in izboljšanju naše administracije. V davčni administraciji so se izvršile važne spremembe in se lahko reče, da je tudi davčna morala danes večja. To moralo pa bo še povečala odredba, ki je bila pred kratkim sprejeta, glede odplačevanja davkov v obrokih.

Pojasnjevanje proračuna

Finančni minister preide za tem na pojasnjevanje predloženega proračunskega predloga, ki znaša 10.171 milijonov Din. Osebni izdatki znašajo, izraženo v odstotkih, 50,35%, materialni pa 49,62%. Do te spremembe je prišlo zaradi onega masivnega povečanja kredita za pokojnine v višini 185 milijonov dinarjev.

V celokupno število nameščenstva računamo tudi 60.000 državnih upokojeencev in 70.000 invalidov, in sicer osebnih in družinskih. Skupen znesek 5117 milj. se razdeli na število 350.000 ljudi, ki prejemajo od države plačo. To število državnega uradništva je vsakekor zelo veliko in bi se lahko zmanjšalo, če bi se pričelo s korenito reformo uprave, s preoblikovanjem sistema poslovanja, če bi se nekateri državni uradi uknili ali pa združili. Pri reševanju teh vprašanj pa je treba računati z ekonomskimi, političnimi in socialnimi ozirom, da se

narodni denar. Bodoših dohodkov je težko naslikati vnaprej, a finančni odbor ima resne upe, da bodo predvideni zneski zadostovali za normalno funkcioniranje države. Ako bi pa dohodki zaostajali, bodo potrebni seveda še nadaljnji ukrepi, kakor jih bosta pač narekovala čas in prilika...

V imenu manjšinskega odbora je podal odvojeno mišljenje narodni poslanec Miloš Dragović, ki ne verjame, da je predloženi proračun realen in trdi, da v proračunu predvideni dohodki nikoli ne bodo prišli v državno blagajno.

ne bi ustvarilo še večje število proletariata z odpadom uradništva v masah. Kar pa tiče drugega problema, namreč višine prejemkov državnega osebja, izjavlja finančni minister, da ti prejemki niso pretirani in so znatno nižji kakor pa v državah, ki so ekonomsko in finančno znatno šibkejšje od naše.

Plače se ne bodo znižale

Plače uradništva se ne bodo znižale, pač pa se bo od 1. aprila dalje pobiral 1% od skupnih prejemkov.

Finančni odbor pa je posvetil vso pozornost drugemu vprašanju, prejemanju raznih nagrad in aličnega. Zato je bil predložen in sprejet poseben amandement, ki daje vladi pooblastilo, da lahko ukline in spremeni vse one predpise, s katerimi so določeni ti posebni in postranski prejemki. Ta določba ima čisto socialen in moralen značaj. Prihranki, ki se na ta način dosežejo, se bodo porabili za nastavitve novih kandidatov, ki že leta in leta čakajo na zaposlitev.

Naš izšolani proletarijat

Pri vseh ministrstvih čaka danes danes na razpoložen 1722 fakultetsko izobraženih kandidatov, nadalje 2290 oseb s strokovno izobrazbo, ki imajo vsi dovršene strokovne šole, z maturo pa čaka na službo 1165 kandidatov, torej vsesga skupaj 5187 izšolanih oseb, ki nimajo prav nobenega zasluga.

Žena - uradnik

Finančni minister se bavi nadalje z vprašanjem onega amandementa, ki bo dal vladi pooblastilo, da lahko odpusti iz službe ono žensko osebje, katerega možje so tudi v službi, ali pa tudi osebe, ki jih je več iz ene družine v državni službi. Izjavlja, da se bo to vprašanje reševalo skrajno previdno, da se ne bo delalo krivic tam, kjer se hoče dati pravica. Znesek 517 milj. Din pa mora avtomatično priti v proračun, kajti kdor dela, mora biti tudi plačan za svoje delo.

Skupen znesek vseh teh obveznosti znaša 3644 milj. Din. Če ta znesek odbijemo od 5053 milj. Din, ostane vsesga 1409 milj. Din, in to je prostor, za katerega pravi finančni minister, da se lahko na njem giba pri izvrševanju kompresije izdatkov. Skoraj vse ostalo pride v proračun neodvisno od želja finančnega ministra, kajti drugače bi bila ogrožena funkcija državnega aparata. Ta znesek pa služi za vzdrževanje vseh ostalih državnih potreb, skozi katere se država izraža kot javnopravna ustanova.

567 Din na prebivalca

Nadalje se bavi s fiskalno obremenitvijo prebivalstva naše države in izjavlja, da pride na vsakega prebivalca 466 Din. To pa še ni popolna slika, kajti poleg te obremenitve pride še obremenitev z raznimi samoupravnimi dajatvami, ki znašajo 1473 milj. Din ali na vsakega državljanca 101 Din. Vsesga skupaj torej 567 Din na prebivalca.

Debata

Besedo je dobil nato dr. Šečerov, ki je po daljšem govoru izjavil, da bo glasoval za proračun.

Za njim je govoril dr. Metikoš, član Jugoslovanske narodne stranke, ki se je najpreje bavil z zunanje-političnimi vprašanji. Glasoval bo proti proračunu.

Zadnji govornik na dopoldanski seji je bil dr. Čirić, ki je v imenu vlade pobijal napade dr. Metikoša in izjavil, da bo glasoval za proračun.

Popoldne je prvi govoril poslanec Pavlić, ki je izjavil, da bo glasoval v načelu za proračun vseh državne uprave, za proračun ministrstva za vojsko in mornarico, za proračun ministrstva za socialno politiko ter še za nekatera ministrstva, za katere pa bo razpravljal še v specialni debati.

Za njim je govoril Bogica Kujundžić, ki se je podrobno bavil z notranje in zunanje političnim položajem. Dr. Vošnjak se je uvodoma bavil z našo zunanjo politiko ter prešel nato na kritiko naše davčne politike. Dr. Kešeljević (Jugoslovanska narodna stranka) kritizira našo finančno politiko ter izjavlja, da bo glasoval proti proračunu. Za njim je govoril dr. Miroslav Stojadinović, ki je polemiziral z Jugoslovansko narodno stranko. Glasoval bo za proračun. Zadnji je nocoj govoril dr. Zivan Lukić, ki se je obširno bavil z gospodarsko politiko naše vlade.

Ob 9.18 je bila seja zaključena. Prihodnja bo jutri ob 8.

Hitler se ponuja Čehom?

Praga, 26. febr. c. V zadnjem času so se razširile vesti, da je nemška vlada ponudila češkoslovski republiki, da se med obema državama podpisše prijateljska nenapadna pogodba. Pogodba bi bila prav taka, kakor je bila podpisana med Nemčijo in Poljsko. Češkoslovška vlada izjavlja, da ji ni o tem nič znanega. Stališče češkoslovške vlade je znano in že od zdavnaj utemeljeno. Češkoslovška vlada ne odklanja razgovorov z nemško vlado, ker ve, da bi ti mogli zmanjšati napetost med obema državama in koristiti evropskemu miru. Vsi razgovori med Češkoslovsko in Nemčijo pa se bodo vršili s popolno vrednostjo francoske vlade in zavezniskih vlad Male zveze. Sporazum med Nemčijo in Češkoslovsko bi potemtakem moral biti tudi predhodni sporazum med Nemčijo in državami Male zveze in med Nemčijo in Francijo. V možnost razgovorov med Češkoslovsko in Nemčijo pa se ne veruje, ker je Nemčija pravkar prepovedala vse češkoslovške embleme.

400 ribičev na ledenem otoku

Pariz, 26. febr. AA. Iz Moskve poročajo, da se je v Kaspiškem morju odtrgala od obale ledena plošča in odnesla s seboj 400 ruskih ribičev in 190 konj. Oblasti so takoj poslale vojaška letala in ledolomilce, da rešijo ribiče.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno z lahkim deževjem, zlasti v zapadnih krajih države, toplo.

Tuji delavci pri nas - naši ljudje na tujem

Ljubljana, 26. februarja.

Prejšnji teden je bilo zopet sproženo vprašanje o zaposlenju inozemskih delavcev pri nas. Vprašanje je važno za vse pokrajine v naši državi, pa tudi za Slovenijo. Slovenska tla so pred desetletji, ko smo bili še pod Avstrijo, nudila najboljši kruh zelo številnim tujcem, predvsem alpskim Nemcem pa tudi Čehom in drugim narodnostim. Ob prevratu se je položaj zboljšal ter so morali mnogi tujci oddati svoja mesta domaćinom. Uveljavljeno je bilo predvsem načelo, naj ima na domačih tleh vsaj v javnih službah kruha le domaćin. Toda kmalu po vojni smo opazili nov dotok tujcev. Obnavljala se je industrija in snovala nova, domaćinov pa v prvih letih v resnici ni bilo dovolj za vse stroke. Tako imamo sedaj v Sloveniji vnovič opravka z vprašanjem pri nas zaposlenih tujcev.

To vprašanje je težko in zgrešeno bi bilo reševati ga samo z enostranskim radikalizmom, temveč je treba nanj gledati s primerno objektivnostjo. Razne oblasti imajo kontrolo nad tujci. V Ljubljani imamo policijsko upravo, inspekcijo dela, Delavsko zbornico. Točnega števila zaposlenih tujcev sicer ni, pač pa moramo približno oceniti število inozemskih delavcev na okoli 6000, od katerih pa je zopet polovica primorskih beguncev, torej ljudi našega jezika in krvi, ki jih ne moremo šteti med tujce, čeprav imajo tuje državljanstvo. Razne akcije proti tujcem seveda nikakor niso naperjene proti Primorcem. Res pa je tudi, da deloma kriza, deloma narodno preganjanje sili vedno več ljudi z one strani meje, da si iščejo službo na tej strani.

Vprašanje zaposlitve pravih inozemcev je pereče iz različnih razlogov, od katerih je narodno-gospodarski manjši, kakor si običajno predstavljamo. Večina tujcev pušča zaslužek itak pri nas, prihranki, ki jih odnesejo na stara leta, se pa nikakor ne dajo primerjati s prihranki, ki jih naši izseljenci donosajo v domovino. Seveda ni treba zamenjati teh prihrankov inozemcev z dobički, ki jih izvažajo pri nas investirani kapitali. Bolj važni so socialni razlogi, ker je le prekruto res, da imajo inozemci, zlasti v takih podjetjih s tujim kapitalom pogosto prednost pred našimi kvalificiranimi domaćini, kar vzbuja seveda veliko nevoljo in upravičene proteste. Inozemci dalje vzdržujejo v mnogih krajih vtis močne narodne manjšine, oziroma obstoječo narodno manjšino moralno in gnetno podpirajo, kakor v Celju in v Mariboru. Končno povzroča zaposlitev inozemcev veliko moralno škodo, ker naše delavstvo vidi, da mu tujec zaseda boljša in celo vodilna mesta ter mu ukazuje v tujem jeziku.

Zakonske določbe o zaposlitvi tujih državljanov pri nas določajo da smejo trajno ostati pri delu oni inozemci, ki so bili tu že pred 1. 1922. Takih tujcev je v Sloveniji okoli 2000. Večina so zaposleni kot nameščenci in boljše kvalificirani delavci v industriji. Proti tem gre po navadi v Sloveniji vsaka akcija glede nameščenja tujcev. Konvencija s Českoslovaško določa, da smejo ostati pri delu oni českoslovaški državljani, ki so bili tu že pred 1. 1929. Takih Čehov je v Sloveniji okoli 200. Seveda velja isto tudi za naše državljane na Českoslovaškem, ker pa niti do tedaj, niti potem skoraj naših ljudi na Češkem ni bilo, uživajo praktično ugodnost le državljani Českoslovaške. Najmanj polovica vseh českoslovaških državljanov, zaposlenih pri nas, je nemške narodnosti ali pa so Židje. Nekateri teh se tudi nacionalno precej eksponirajo in pozabljajo pri tem zakone gostoljubja. Od 1. 1929. veljajo isti zakoni, kakor za druge inozemce, tudi za českoslovaške državljane, vendar pa naše oblasti pri izdajanju za zaposlitev dajejo prednost raje Čehom, kakor drugim inozemcem. Vseh inozemcev, ki so našli pri nas zaposlitev po 1. 1922, in Čehov po 1. 1929, je skupno okoli 500, ki imajo vsi dovoljenje za trajno zaposlitev. Katerikoli zakoni, naperjeni proti tujcem, bi torej zadeli predvsem te. Omeniti pa je treba, da so prav ti tujci še najbolj kvalificirani.

Skupno in približno je v naši industriji — le nekaj malega v trgovini — zaposlenih v Sloveniji okoli 3000 inozemcev. Računamo, da je v industriji Slovenije zaposlenih okoli 45.000 delavcev, torej znaša zaposlitev tujcev 6,5%. Ker pa vemo, da imajo tujci po večini vodilna in boljše kvalificirana mesta, bi mogli reči, da je vsak drug tehnični uradnik, strokovnjak, delovodja in podobno v naši industriji prav za prav tujec. To dejstvo daje misliti...

Nekatero industrijo so naravnost nepopolnili v zaposlovanju tujcev. Dovoljenja za zaposlitev inozemcev izdaja banaka uprava po inspekciji dela. Pri vsakokratni zahtevi, naj se dovoli zaposlitev tujca, vpraša inspekcija Delavsko zbornico in tudi druge korporacije, n. pr. inženjersko

zdrženje itd., ali je za tako in tako delo na razpolaga domaćin. Delavski zbornici v večini primerov seveda ni težko poiskati sposobnega domaćina. Toda industrija se pogosto zviha na vse pretege in odklanja domaćina. Tako imamo n. pr. v Kranju tekstilno šolo, ki vzgaja prav dobre strokovnjake. Toda če išče absolvent te šole službo v tovarni, ki išče tujca, mu v tovarni odgovorijo: »Vas ne moremo sprejeti, ker nimate prakse!« To seveda ni res, da ne bi tak absolvent imel vsaj za začetek potrebne prakse. Pa se pride ponuditi izkušen domač delavec za vodilno mesto in temu v tovarni odgovorijo: »Vas seveda tudi ne moremo sprejeti, ker nimate teoretične izobrazbe!« Tako si tovarna le izsili tujca. Kako naj ima domaćin teoretično izobrazbo, ko ga tovarna noče poslati v teoretičen pouk in kako naj ima absolvent šole prakso, če niti začetnega dela ne dobi. Naša domača industrija — to ne velja samo za tekstilno — se bo morala že navaditi na to, da bo morala v začetku imeti z domaćini nekoliko več potrpljenja, saj tudi češki Nemci ne padajo učeni z neba.

Ni misliti na to, da bi v bodoče kdaj kar vse tujce zapodili ven. To bi imelo strašne neprijetnosti. Pač pa je treba omejiti dotok nadaljnjih inozemcev. Kontrola se mora v tem oziru le še poostri, zlasti pa nad tekstilno industrijo. Dosedanji tujci v Sloveniji pa se morajo čimprej aklimatizirati našemu narodu. Ne zahtevamo od njih, da se odrečejo svojemu jeziku pač pa je nujno, da se vsi do zadnjega gladko nauče našega jezika in v našem jeziku dajejo navodila podrejenemu delavstvu. Najbolj predzrni v tem oziru so oni izpred leta 1922. Poleg spoštovanja čustev našega ljudstva se morajo dosedanja inozemci navaditi čimprej tudi na to, da je naš človek prav tako zmogel za vsako delo, tudi na vodilnih mestih, kakor pa oni sami in mu ne smejo ovirati poti navzgor.

Ob tej priliki moramo poklicati v spomin tudi dejstvo, da živi v tujini okoli 336.000 Slovencev, to je vsaj 100.000 odraslih moških — delavcev. Mnogo od teh jih je odšlo z doma prav zato, ker niso dobili v domovini kruha zaradi tujcev. Svoje ljudi pa imamo skoraj samo v onih državah, ki k nam svojih ljudi ne pošiljajo. Le Nemci imajo pri nas nekaj svojih kvalificiranih delavcev. V Avstriji naših državljanov skoraj ni, v Sloveniji pa je okoli 70 Avstrijcev na dobrih mestih. Na Češkem tudi ni naših ljudi. V Zedinjenih državah živi okoli četrtilijona Slovencev, ki pa so po večini že ameriški državljani, v Argentini 20.000, ostali v južni Ameriki 5800, v Kanadi 6000, v Franciji 16.000, v Belgiji in Holandski pa po 3000. Te države v Sloveniji nimajo svojih ljudi zaposlenih. V Nemčiji živi okoli 30.000 naših ljudi, to je 10.000 odraslih moških delavcev.

Osemdesetletnica pridne služkinje

Pri Zebotovih v Mariboru imajo služkinjo, ki je nedavno obhajala svoj 80. rojstni dan. To je Julka Zumer. Nad 40 let že služi zvesto pri tej hiši. Tako zveste in pridne služabnice, kakor je Zumerova Julka, jih je malo v sedanji dobi. Že od nekdaj združuje Julka pridnost, vestnost in poštenost z globoko vernostjo. Moli in delaj, je bilo Julkino glavno pravilo vse življenje. Dokler ji moči niso popustile, je bila Julka vsako jutro ob petih že v baziliki Matere Milosti. Doma pa je bila pri vsakem delu pridna ko mravlja.

Naša Julka je bila nekaka druga mati številni deli pri hiši, kjer je nad 40 let opravljala svojo službo. Otroci pa so jo tudi vzljubili kakor lastno mater. Z nekim posebnim ponosom gleda Julka na svoje scartle: jurista Francčka in Cirleka in vrtnarja Joškota, ki so ji posebno prirastli na srce. Za otroke bi naša Julka vse žrtvovala. Takih Julk je dandanes pač zelo malo na svetu. Naša jubilarica je po rodu od Sv. Petra pri Mariboru, od koder je že v rani mladosti šla v mesto. Službi ni spremenjale, kakor se to žal dogaja danes med služkinjami. Ostala je pri hiši in zato pa tudi sedaj, ko so ji moči popustile, uživa zasluženi pokoj. Naši dobrosrčni Julki iskreno čestitamo k osemdesetletnici!

„Na tleh velike madjarske države“

(Nadaljevanje)

14 dni nato, 18. maja, so se v Vrbi vršile druge volitve. Predsedoval je višji okrajni načelnik (Szale). Red je prišlo delat 1200 voljakov in 100 orožnikov. Na pritožbo g. Hodže pri notranjem ministru je izšlo navodilo, da se morajo vršiti »čiste volitve«. Tri slovaške poslance (Jehlička, Juriga in Skičak) so orožniki s silovo silo vključili njihovi imuniteti odstranili iz kraja. Glavna množica slovaških volivcev je bila zbrana pred vasjo ter je v največjem dežju do mraka morala čakati na polju, obkrožena od močnih vojaških čet. Niso jim dovolili uporabljati svoje »skorteše« (volivne agitatorije), ampak so bili izročeni na milost madžarskega agitatorja, kat i je 150 kmetov odpeljal pred nek prostor, češ, da je tam volišče, ter jih pregovoril, da so tam oddali glasove slovaškega kandidata, ne da bi bili opazili, da jih je madžarski agitator osleparil. Ko je slovaški kandidat pravočasno izvedel za to, jih je vnovič zbral in peljal pred pravo volišče. Predsednik Szale pa se je odločno branil, da bi ti ljudje smeli »še enkrat« voliti. Medtem so drugim iz najbolj nizevnih razlogov uničevali glasove. Markovičevega zaupnika pri volivnem odboru so šestkrat premenjali. Zadnji dve uri v volivnem odboru sploh ni bilo nobenega slovaškega zaupnika več, tako da so celo množico Markovičevih glasov pristieli madžarskemu kandidatu. Na ta način so proglasili, da je Rudnyan-szky izvoljen s 95 glasovi večine. Oblasti pa s tem še niso bile zadovoljne, ampak so započele kazensko postopanje proti mnogim kmetom, ker so na dan volitev nosili bele zastave, kar pa je na Ogrskem star običaj. Pastor iz Kranje in 7 kmetov je bilo obsojenih na 10 dni ječe in po 150 kron

globe, pet drugih pa je dobilo po 5 dni ječe in po 100 kron globe.

Podkupovanje na debelo je na Ogrskem vedno važno politično sredstvo. Podkupovanje je podlaga onega obsežnega korupcijskega sistema, kateremu se ima madžarska liberalna stranka zahvaljati za svojo 38 let dolgo vladanje. Kajpada nihče nikdar ne bo mogel izvedeti, kakve vsote so »lade v zadnjih 40 letih izdale za volivne namene.

Svoboda govora in dejanja je pri volitvah gola norčija, kjer prihajajo v poštev volivci opozicije. Pri nemadžarskih kandidaturah se ta svoboda vsekar krši. Volivce strahujejo in im s silo preprečujejo volitve, kandidatom pa onemogočujejo, da bi govorili na shodih svojih pristašev. Pri namadžarskih volitvah v Bazinu (komitat Požun) leta 1907 na pr. so dva slovaška poslance s silo iztirali iz vasi, ker sta hotela govoriti v prilog slovaškega kandidata g. Ivanka. O se bolj značilnem primeru pri volitvah leta 1905 poroča madžarski (vladni prijazni) list »Pester Lloyd«, ki prinaša tele kratke besede: »Česke (komitat Bihar): Rumunski kandidat je prebivalstvo tako nahujkal, da je moral biti po nalogu okrajnega načelnika aretiran.« — Zaradi takega dogodka bi vlada v vsaki drugi državi morala pasti na Ogrskem se pa to odpravi v dveh vrsticah. Take stvari pa se dogajajo tako pogosto, da se je javno mnenje že davno odvažalo biti ogorčeno, posebno, ker se te nezakonitosti dogajajo z nemadžarskimi heloti in ne z »vladajočo nacijo«.

Tale dogodek, ki se je dogodil pri splošnih volitvah 1. 1906, bo bralcu dobro poznal samovoljno in pohujljivo ravnanje krajevnih oblasti v mnogih ogrskih komitatih. V volivnem okraju Giralt v komitatu Saros na gatiški meji sta nastopila kot kandidata grof Avrelj Desewffy, član ogrske ustavotvorne stranke, in gospod Pivko, majhen slovaški posestnik od slovaške narodne stranke. Giralt ima 2027 volivcev, ki so v veliki večini Slovaki. Ker

Huda nesreča v Kranju Snežni plaz s strehe nevarno pobil moža

Kranj, 26. febr.

Južno vreme je omehčalo zmrznjeni in poledeneli sneg na strehah, da je pričel drčati na tla.

Do resne nesreče je prišlo na Jahačevem dvorišču. Tam je 33 letni posestnik Finžgar Ciril z Bistrice pri Podbrezju ravno spravljaj voz, s katerim se je pripeljal v Kranj na semenj, ko se je z Andrašičeve strehe vsul nanj plaz zmrznjenega snega in ledu, pomešanega z opekami. Plaz je bil precejšen in je par metrov v dolžino pokrili cesto za pol metra visoko.

Volk s kravjim zvoncem

Volka vjel z roko in mu obesil za vrat kravji zvonec

Belgrajska »Politika« poroča iz Guče o teje lovski dogodivščini, ki je pa baje resnična. Saj prinaša list celo sliko junaka, ki je volka nagnal. Torej takole je menda bilo:

Delj časa so se potikali v okolici Guče volkovi, ki so delali veliko škodo ovčjim stajam. Ljudje so jih preganjali, a niso jim mogli do živega. Neke noči je Živana Radojičića nenadno prebudilo blejanje ovac v njegovi staji, ki je stala blizu hiše. Planil je kvišku, se naglo oblekel in skočil ven. V mesečini je zagledal dva volka, ki sta se previdno bližala staji. Sedaj je vedel, česa so se ovce bale. Lahko bi se bil vrnil po lovsko puško, s katero bi si bil prisluzil dva volja kožuha. Pa tega ni storil. Pač pa je previdno stopil okrog hiše, stopil v stajo ter se skril pod odprtno, skozi katero kidajo gnoj iz staje.

Ker so bile ovce vedno bolj vznemirjene, je Radojičić spoznal, da sta volka že bliže in da nista pobegnila pred njim. Zverji sta dolgo oprezovale okrog staje. Moč pa je mirno čepel v staji. Nazadnje sta volkova našla odprtno za kidanje gnoja. Vohala sta dolgo in se nista mogla odločiti. Končno pa je eden le planil skozi odprtno v stajo — nad glavo skritega Živana.

Beli zobje: Chlorodont

Zbor obrtnikov iz Kranja in okolice

Kranj, 25. februarja.

Danes dopoldne se je tukaj vršil prvi redni občni zbor lani septembra ustanovljenega »Društva jugoslovanskih obrtnikov za okraj Kranje«. Med obrtniki Kranja kakor tudi okolice je vladalo veliko zanimanje za to zborovanje, ki je bilo prav lepo obiskano (do 150 članov). Na ustanovnem občnem zboru izvoljenemu prvemu predsedniku društva g. Rebolju je članstvo na širšem sestanku izreklo zaupnico. Že na ustanovnem občnem zboru sta se pokazali dve struji, katero nasprotstvo med obema se je kazalo vso poslovno dobo. Po odstopu g. Rebolja je opravil predsedniške posle mladi, agilni in poštvovalni mizarški mojster Jurij Pollak, ki si je pri članstvu hitro pridobil neomajno zaupanje.

Zborovanje je ob 9.30 otvoril poslevoedeči podpredsednik J. Pollak. Pozdravil je občni zbor, osebno pa še g. Pičmana, predsednika osrednjega odbora, urednika »Obrtnika« g. Mihelčiča in gg. Jenka ter Hribarja iz Medvod kot zastopnika nove podružnice. Ker je čitanje zapisnika odpadlo, je podal poročilo podpredsednik J. Pollak. Omenjal je razne homatije v društvu in pozivljaj k slogi. Tajnik Šink je poročal, da društvo šteje 89 rednih članov, imelo je 6 rednih in 1 izredno sejo ter za časa občinskih volitev 4 sestanke. Blagajniško poročilo je podal Kristan Peter. Nadzorstveno poročilo je podal Nanut Avgust in predlagal absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Preden se je preslo na volitve, je občni zbor sprejel nujni predlog, da se da volivna pravica tudi vsem v zadnjih dneh pristopivšim članom, ki še niso bili sprejeti na sejah, pa so se zborovanja udeležili v velikem številu. Po desetminutnem odmoru so se pričele volitve. Nastal je precejšen nemir in prepiranje. Hotel se je doseči sporazum med obema strujama. Ker manjšina ni sprejela od večine ponujenega sporazuma, se je večina odločila za bojno glasovanje. Volilo se je z vzklikom. Za predsednika je predlagal Jeglič Rudolf Jurija Pollaka, Kern pa Kristana. Izvoljen je bil z absolutno večino J. Pollak, kateremu so zborovalci napravili viharne ovacije. Za podpredsednika je Jeglič predlagal Kristana, ki je bil izvoljen soglasno. Na predlog Jegliča — proti-

Sneg je bil tako težak, da je pri vozu zlomil lestvo, Finžgarja pa je pokopal pod seboj, da je padel pod voz. Hitro so mu pri-skočili na pomoč in ga izvlekli izpod snega. Peljali so ga k zdravniku dr. Novoseljske-mu. Ta je ponesrečenca pregledal in ugo-tovil hud pretres možganov. Posledice se bodo pokazale šele v nekaj dneh. V ustih ima omajanih več zob. Zdravnik je nasve-toval, naj Finžgarja, ki leži začasno tukaj v mestu pri svojem bratu, spravijo v bolniš-nico. Ako bi ta plaz podrl otroka, bi ga bil na mestu ubil.

V istem hipu pa je planil pokoncu že tudi lovec, zapel z desko ono luknjo in skočil za volkom. Zver se je seveda preplašila, ovce pa se škali. Nastalo je strašno pojanje po staji. Volk je skakal od stene v steno, ovce so se drenjale v kotih. Radojičić bi bil rad volka zagrabil za vrat, ker se je le bal njegovih zob. Truš je bil tolik, da so prihiteeli ljudje iz hiše na pomoč. Lovca pa ni hotel pomoči, ampak je le zaklical, naj pripravijo krepko vrv in čakajo.

Cez dalj časa je nazadnje Radojičić vendarle zgrabil volka za vrat, ga stisnil s koleno in ga tako imel pod seboj, da ga ni mogel ugrizniti. Z vrvjo, katero so mu dali domači, je volka krepko zvezal.

Drugi dan so prihajali ljudje iz vse ooseske gledat zvezanega volka.

Sedaj pa Radojičić ni vedel, kaj naj stori z vjetim volkom. Končno je naredil načrt. Nekeje je dobil star kravji zvonec in ga dobro privezal volku okrog vratu. Kravji zvonec je nosil sedaj volk, kakor ga je včasih nosil vodilni oven.

Sedaj je Radojičić volka izpusil — kar vpricho ovac. Ampak ovce volku niso več dišale. Povedil jo je odhod, kar so ga nesla suha bedra. In koder je tekal, je z njim zvonil svojo pesem — kravji zvonec.

Že nekaj dni se potika okrog Gučeva volka s kravjim zvoncem za vratom, kar pa je zani usodno, ker ga zvonec vedno izda. Gučanske ovce pa imajo sedaj mir.

predloga ni bilo — se je ostali odbor soglasno takole izvolil: Smolej Alojzij, Pernuš Ivan, Bitenc Janez, Bohorič Franc, Šink Franc, Camernik Fr., Serajnik Francka, Šifer Ciril, Likozar Ivan. Namestniki: Zupančič Jože, Oselj Vinco, Slabe Avgust in Kokalj Anton. Nadzorni odbor: Zupan Jan-ko, Trilar Jože, Rogelj Ivan.

Pri slučajnostih se je višina članarine dolo-čila na 1 Din mesečno kot doslej. Odboru je zbor dal pooblastilo, da skupno z drugimi podružnični-mi odbori dela na izpremembi pravil, katere bodo potem odobrili ali pa zavrnili občni zbori in da za to delo odbor sme določiti potrebne delegate. V cenzurni odbor Znanstve banke so se izvolili: Pollak, Kristan, Šifer, Bitenc Jože in Mohor A. Občni zbor so še pozdravili na zborovanje došli gostje, naker se je predsednik Pollak ponovno vsem zahvalil ter s pozivom na delo in s pozdravom za-ključil uspešno potekli občni zbor.

Kranjsko in okoliško obrtništvo je izvojevalo lepo, nepričakovano zmago, na katero je lahko po-nosno. Postalo je samosvoj gospodar in Bog da, da bi mu bila bodočnost lepša, bolj rožnata!

Središče ob Dravi

Mrtvaški zvon poje v zadnjem času pri nas neprestano svojo žalostno pesem. Že 12 mrtlicev smo odnesli od novega leta na božjo njivo in to po večini starejše ljudi. Le en otrok in en 34 letni mož eta bila med njimi. Zadno smo pokopali 87 letno Uršulo Prednjal, previtkarico na Grabah in mater gosp. Prejndla, šol. upr. v pok. pri Ve-likih Nedelji. Naj ji sveti večna luč!

Porok smo imeli v letošnjem kratkem pred-pustu 20, med temi so imeli večino sosedje iz Me-djimurja. Da se izogibajo poroki tudi pred »fiška-ljošom«, ki je tam obvezna, jo primahajo mladi pari kar na »štajer« kjer je enostavneje in ceneje a tudi drži. Bog jim daj srečo!

Namesto venca na grob t gosp. bisseromašnika J. Cajnkara je darovalo učiteljstvo tukajšnje šole 100 Din za Učiteljski dom v Mariboru.

Jasno je, da opisani volivni sistem nikakor ne more biti vreden dežele, ki njene ustavne listine segajo nazaj celo v 13. stoletje ter da presega celo sistem Anglije v njeni najbolj pokvarjeni dobi.

SLEPOMISENJE Z VOLIVNO REFORMO — MADJARI GOSPODARIJ, SLOVANI HLAPEL.

Tako Seton Watson popisuje volitve na Slova-škem. Nato prehaja na vprašanje, kako bi se dalo to odpraviti. Povdarja pa, da se vladajoča madjar-ska aristokratska kasta boji spremembe volivnega sistema. Ker pa je takrat boj za splošno in enako volivno pravico v Avstriji že bil tako rekoč do-bojevan, se je podobno gibanje začelo tudi na Ogr-akem. Boj za volivno reformo je med Madjari vodil gospod pl. Kristoffy. Seton Watson v svoji knjigi vse te dogodke pojasnjuje ter pravi, da bo najbrž tudi na Madžarskem prišlo do volivne reforme. »Toda — pravi Seton Watson — sedaj gre za to, ali se bo vladajoči kasti posrečilo pred pritiskom mlade demokracije rešiti kaj drobcev svojih starih predpravc«.

Nato popisuje, kako bi vladajoča madjarska stranka rada tudi po spremenjenem volivnem redu zavarovala svojo nadvlado nad Slovaki in Romuni. Srbi in Hrvati in Slovenci na Ogrskem; Nemci in judje so navadno držali z vlado. Pisatelj nadaljuje:

»V takih okolišnih je reakcija na Ogrskem bila vedno močnejša. In bilo je vedno jasneje, da bo tako oligarhični parlament, kakršen je bil v letih 1906—1909, delal obupne poskuse, da bo vsako predloženo volivno reformo spremenil v smislu čim manjše svobode. Njegova glavna skrb je bila, na eni strani čim bolj ohranjati politično moč veleposestnikov, na drugi strani pa toliko bolj ovirati priprave, da bi nemadžarski narodi do-bili kako količnik pravično volivno pravico.

(Daj.)

Liubljanske vesti:

Do dva tisoč akademikov

Zimski semester na vseučilišču je zaključen, dne 1. marca se prične že vpisovanje za letni semester. Vpisovanje je trajalo do 5. marca za one, ki stopajo prvič na univerzo, do 10. marca pa za one, ki so že vpisani. Z razliko s prejšnjimi vpisovanji, sedaj akademiki še ne bodo plačevali šolnine, ker je 20. februarja izšel zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, ki določa na novo tudi šolnino na univerzi. Zato je rektorat sporočil, da bo pozneje objavil navodila o plačevanju in višini šolnine.

Iz podatkov o zaključenem semestru navajamo, da je bilo vpisanih na univerzi skupno 1945 dijakov, od teh je bilo 1939 rednih in 6 izrednih. Med rednimi je bilo 334 dijakov, med izrednimi pa ena.

KINO KODELJEVO, tel. 31-62. Danes in jutri ob 8 svetovisemski film »Kraljica sužnjev«, ki prikazuje zatiranje Judov v egiptovski sužnosti, izhod iz Egipta in prehod skozi Rdeče morje. Cene znižane.

○ **Pogreb umrlega predsednika sekcije železničarjev Jadranske straže** v Ljubljani g. Božiča Jožeta bo danes ob 16 iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Pozivamo članstvo, da se udeleži pogreba v čim večjem številu. — Krajevni odbor in sekcija železničarjev JS v Ljubljani.

○ **Jadranska straža** poziva svoje člane, naj se pogreba njenega dolgoletnega člana g. Josipa Božiča, višjega železniškega uradnika, udeleže v čim večjem številu. Pogreb bo danes ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

○ **Akademiki JS v uršulinskem samostanu v Ljubljani.** V nedeljo se je vršila v uršulinskem samostanu v Ljubljani nadvse pristržna akademija Jadranske straže. Program in izvedba posameznih točk bi mogla služiti za zgled drugim enicam JS. Pester, pa kljub temu harmonično povezan spored je nudil številnim gledalcem prav lep užitek. Učenci vadišnice so izvajali Finziarjeve Vedeže, vzgojno igro v dveh dejanjih. Prof. V. Štrukelj je po zdravil običnostno ter orisal smoter delovanja JS ter vzgojni pomen tega delovanja. Sledila je lepa recitacija Askerčevih »Jadranskih biservov«, petje učenc »Živelo Jadransko morje« (M. Elizabeta-M. Eleonora), dalje prizor iz ribiškega življenja: Ob morju (sestavila E. Solari), petje učenc ter nadvse pristržno »Romanje mornarčkov«, ki so ga izvajale učence 6. vadiškega razreda. Po odmoru pa smo videli nekaj telovadnih točk, katerim moramo priznati visoko kvaliteto res telesno-kulturnega stališča. Naj omenim simbolično vajo Pina Mlakarja »Gor čez izaro«, dalje »Ples zvezdic« in »Korak mornarjeva«, ki jih je sestavil prof. M. Dobovšek, ter Galeote, točke, ki jim težko kaj podobnega najdeš celo na velikih elitnih akademijah. Prirediteljem in izvajalkam moremo izraziti vso čast! Im. R.

○ **Ljubljankam v Alžiru.** Lani je odpotovala v Alžir neka sicer ne več mlada Ljubljankica, ki je dobila tam službo pri neki francoski družini. Čeprav je bila že v resnih letih, se je tukajšnji izseljenski urad le zanimal zanj, v skrbah, da je niso tja izvažali trgovci z ženskami. Tej Ljubljankici pa se v Alžiru očitno zadovoljivo godi, zakaj dosedaj je preskrbela v Alžiru službo še trem drugim Ljubljankam. Izseljenski urad je z njo v stalnih pismenih zvezah in iz njihovih odgovorov je razvidno, da mislijo v Alžiru tudi ostati. Vprašanje je pa seveda, če bi bila sreča naklonjena vsaki, ki bi jo šla iskati v daljno Afriko.

○ **Za delo prosijo v tujini.** Sedaj, ko se bliža pomlad, se že zatekajo na izseljenski urad kmetijski delavci, največ iz Bele krajine. Ti prosijo za dovoljenje, da gredo v Francijo, kjer se naidejo dela kot hlapi in delke na francoskih kmetijah. Lanske skušnje s temi delavci niso bile najbolj povoljne. Ko so se jeseni vračali, so bili zgorani in prepričani. Niso se pohlali ne s stanovanjem, saj so spali kar po hlevih, ne s hrano, zakaj francoski kmetje so skopji, pa tudi ne z zaslužkom. Njihovi prihranki, ki so jih prinesli za zimo v domovino, so bili malenkostni. Mnogo je poržla tudi vožnja. Veliko je vprašanje, ali se sploh plača pošiljati te ljudi brez pogodb in ob slabih pogojih v tujino.

○ **Dva ponesrečenca.** Nekaj izrednega je bil večerajši ponedeljek: V bolnišnico niso pripeljali pravega ranjenega pretepača, kakor jih običajno zaradi nedeljških pretefov precej pride. Sicer pa pridejo nemara še v tork. Pač pa sta prišla dva ponesrečenca z deže. Prvi je 30 letni posestnik Anton Zgajner iz Stange pri Trebeljevu. Zgajner je hotel v nedeljo popoldne s kleščami odtrgati od stare vojaške patrone kapico. Patrona pa mu je v roki eksplodirala in mu odtrgala dva prsta na levi roki. — Druga ponesrečenka je kajžarjava žena 50 letna Ana Selanova iz Hrastovega dolja pri Stični. Na Selanova je hrastovega dolja pri Stični. Na Selanova

Najmočnejša je juridična fakulteta, ki je imela 602 redna dijaka in med temi 53 slušateljic. Izrednih dijakov na tej fakulteti ni bilo. Na tehniški fakulteti je bilo 483 rednih slušateljev in dva izredna. Med rednimi slušatelji je bilo 18 slušateljic. Na filozofski fakulteti je bilo 470 rednih slušateljev in 3 izredni, med temi 219 rednih in 1 izredna slušateljica. Na medicinski fakulteti, ki je letošnjo zimo dosegla najbrže višek glede števila dijakov, je bilo vpisanih 218 rednih dijakov, med temi 44 dijakin. Na teološki fakulteti je bilo vpisanih 166 rednih in 1 izredni slušatelj. Tudi teološka fakulteta počasi raste.

Na podlagi teh podatkov moremo torej reči, da vsak šesti, sedmi ljubljanski akademik nosi — krilo.

vo se je v nedeljo podrl s strehe sneg in je žena obležala hudi mi poškodbami. Zlomljeno ima eno nogo in eno roko ter ima tudi notranje poškodbe.

○ **Blatne ceste.** Letos se obljublja na Dolenjski cesti še hujši križ kakor pa prejšnja leta. Lani je bilo vse leto samo enkrat prijelanih nekaj kupov gramoza, zato pa je cesta sedaj takšna, kakor močvirje. Precej blata je na tistih cestah, ki ga zadnja leta niso poznale, ker so bile tlakovane. Tako je blatna vsa cesta od magistrata pa do Sv. Petra ceste. Blatno je pred magistratom, na Poljanski cesti, prehod pred Mahrovo hišo sploh ni mogoč s čistimi čevlji, blato je v Prešernovi ulici itd. Vse te ceste bo treba še enkrat tlakovati in naše mnenje je, da je to dolžnost Maloželeznice družbe. Včeraj so pričeli te ceste nasipati z grmozom. Pričeli so pred magistratom. To pa je le začasna rešitev.

○ **Vsaka dama,** katera rabi eleganten klobuček nizke cene, naj obišče Salon Anita, Krekov trg 10, Ljubljana.

○ **Abonente** po skrajno znižanih cenah sprejema gostilna v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenskega ulica 12, na dobro in zdravo hrano.

Trbovlje

Staropokojenci zopet prikrajšani. Staropokojencem se je doslej izplačevala njih skromna krona pokojnina, ki doseže v najvišjem iznosu mesečnih 12 Din, za tri mesece skupaj in vnaprej. Za prihodnje trimesečje bi se morala izplačati 1. marca. Odrejeno pa je, da se jim bo v bodoče izplačevala pokojnina polletno in bo prvo izplačilo šele 1. junija, a 1. marca ničesar. Staropokojenci so upravičeno razburjeni, da še te malenkosti, ki pa za nje ni malenkost, pridržujejo in zavlačujejo z izplačevanjem. Nekateri se že ponujajo, da bi šli sami izgotoviti tiste plačilne liste, če so drugi prekomod za to.

Občinski proračun v Kamniku

Kamnik, 26. febr.

Kamniški občinski proračun za prihodnje leto je sestavljen in je bil do sobote razporejen na ogle. Občinska uprava se je na več kot 16 sejah bavila s proračunom in je sestavila predlog, ki vsebuje 631.430 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Po suhih številkah končne vsote bi proračun nekako odgovarjal lanskemu, faktično pa je za okrog 150 tisoč Din večji. To pa zato, ker je bila lani za električni tok označena v izdatkih vsota 120.000 Din, pri dohodkih pa 140.000 Din, letos pa je samo v dohodke vnešen prebitek za tok 30.000 Din. Prav tako je z izdatki in dohodki kopališča, kjer imamo naznačen samo prebitek 10.000 Din.

Po predlogu so razdeljeni izdatki tako, da je za osebne izdatke občinske uprave in uslužbencev namenjenih 165.756 Din, za vzdrževanje in popravilo cest z novotirskim jezom 61.000 Din, za mostove 5000 Din, za popravilo vodovoda 20.000 Din, za rezervor 25.000 Din. Podpora kamniški šoli 54.634 Din, tunjski 1100 Din, podpora raznim društvom 19.000 Din. Postavka za socialno skrbstvo znaša 93.000 Din, javna razsvetljava bo stala 25.000 Din dozdevnega primanjkljaja bo 51.000 Din itd.

Za te izdatke, ki so faktično za 150.000 Din večji od lanskih, je v Kamniku težko najti kritja, ker občina sama nima skoro nikakih dohodkov. Pri rednem padcu trošarine pa je tudi vnaprej težko določiti dohodek. Občinska uprava se vzpričo večjih izdatkov ni ozrla za kakimi novimi viri, ampak je enostavno povisala že obstoječe dajatve, trošarino in določen. Trošarina na vino se je zvišala od 1 na 1,50 Din, na pivo pa od 25 na 30

najte pesnik pot po Donavi do Srbije]. Zanimiva je izpoved ljubezni do Moravske v pesmi »Dva pogleda«, kjer označi B. besede Jana Herbenca: »Kraj brez senice; sonce me žge v glavo«, Bezruč pa: »Ljubim tence žarke ravnine«.

V celoti so pesmi te zbirke močne po obliki in misli, med katerimi so nekatere pravi biseri (n. pr. »Divjaki«). Bezruč se je Moravski, ki jo je v vsej biti poznaval in ji zrele, poslednje pesmi zapel, dovolj oddolžil. Knjigo »Krasno na vsaki drugi strani (slehermi pesmi odgovarja celostanska slika) slike Jaroslava Dobrovolskega, ki so zbirki v odlično. Knjiga vzbuja s svojo razkošno opremo občudovanje naroda, ki zna tako spoštovati svoje še žive umetnike!

„Potpuni popis jugoslavenskih znanstvenih knjiga“

Izdala knjigarna Kugli v Zagrebu, cena 10 Din. — Knjiga na 240 dvostolpnih straneh prinaša vsa pomembna in manj pomembna hrvaška in srbska znanstvena dela in sicer z vseh področij (bogoslovje, filozofija, gospodarstvo, jezikoslovje, matematika, pedagogika, zgodovina, zemljepis, naravoslovje, tehnika, trgovina, medicina, umetnost, šport itd.). Katalog je tako popoln, da objavlja tudi prevodno znanstveno literaturo. Samo naslov »Potpuni popis jugoslavenskih...« je napaden, zakaj slovenska znanstvena dela so z malimi izjemami izpuščena. Med književnim znanstvom ni Grafenauerja, Kidriča itd., med Zgodovino ni Kosa, Grudna in drugih, med Sociologijo ni Kreka, Ušeničnika (Gosar je omenjen le po »Reformi društva«). Jezikoslovje ne pozna Breznikove slovnice, sploh so skoro v vseh znanstvenih področjih slovenska dela izpuščena (razen v filozofiji, turizmu in slovstvu). Ni Pitaričeve »Države«, Pirjeve »Slovenskih moči«, Stekove »Slovenske umetnosti«, Cankarjeve »Zgodovine likovne umetnosti«, Spektorske »Zgodovine socialne filozo-

Mariborske vesti:

Priprave so se začele

Mariborski teden bo postal kljub vsem oviram, ki so se mu pri rojstvu in v drugem letu obetoja slavile na pot, vendarle stalna ustanova obdravske prestolice, ki bo nedvomno odločujočega pomena za napredek tujskega prometa in velike važnosti za celotni gospodarski razvoj mesta. Izkušnje obeh dosedanjih prireditelj Mariborskega tedna so vodstvo poučile, da je treba pričeti pred vsem pravočasno s pripravi. Te dni se je vršila seja vodstva, na kateri se je v širšem obsevu razpravljalo o letošnjem Mariborskem tednu. Določil se je na eji datum trajanja in sicer se bo vršila prireditev od 4. do 15. avgusta. Obenem se je določil program vseh prireditev, ki ga bo vodstvo predložilo v kratkem času javnosti

□ **Jugoslovanska strokovna zveza.** V nedeljo dopoldne se je vršil v Delavski zbornici redni letni občni zbor mariborske skupine in ekspoziture Jugoslovanske strokovne zveze, ki ga je vodil predsednik Kores. Zborovanje je bilo lepo obiskano ter so bili na oči tudi predstavniki zunanjih krajevnih skupin. Kakor je bilo razvidno iz poročil vodstva, se je v lanskem letu gibal JSZ posebno živahno zlasti v mariborski širši okolici. Tako si je osvojila Sladko goro, lepo je napredovala tudi v Slovenski Bistrici v Stigterjevi tovarni, pa tudi drugod beleži lepe uspehe. Za bodoče leto si je zadala za glavno nalogo okrepitev mariborske postojanke. Prodrati bo treba zlasti v tekstilnih tovarnah, kjer je še 75% vsega delavstva neorganiziranega. Spričo dejstva, da se delavci kader v teh obratih obnavlja po večini s poželja, bi imela JSZ dokaj lažje delo. V preteklem letu je imela zveza 23 večjih sestankov, pri volitvah v Delavsko zbornico pa si je priborila delegata živahna in važna je bila razprava o posmrtninskem fondu, ki je priključen mariborski ekspozituri in o podpornem fondu, ki se je ukinil oziroma se tako likvidira, da bodo člani plačevali zanj priprave v posmrtninski fond, na katerega se prenese tudi vse premoženje podpornega fonda. Na ta način naj bi se članstvu omogočila izdatnejša pomoč v potrebi. Pri volitvah, ki so zaključile zborovanje, se je izvolilo naslednje vodstvo: predsednik Kores, člani vodstva Reberski, Lipnik, Pavla Zupancičeva, Slokar in Arih.

□ **Mariborski zdravniki** so imeli že dni svoj redni občni zbor, na katerem so izvolili zopet doseganje načelstvo z zaslužnim predsednikom dr. Jankovičem na čelu. Za poselovodečega podpredsednika je bil izvoljen primarij dr. Mirko Černič.

□ **Zborovanje upokojenih častnikov**, njih vdov in sirot, se je vršilo v nedeljo dopoldne v dvorani restavracije Halbwild. Občni zbor je vodil

na širši anketi, ki se je bodo udeležili odločujoči gospodarski in kulturni činitelji Maribora. V programu so nekatere razstavne atrakcije, ki se v naši državi sploh še niso javno razstavljale ter bodo nedvomno tvorile največjo privlačnost letošnjih prireditev. Poleg razstavnih prostorov, ki bodo nameščeni istotam, kakor lani, si je zasiguralo vodstvo Mariborskega tedna tudi že obsežen prostor za zabavni park. Te dni bo sledil razpis propagandnega letaka; reklamna akcija se bo izvajala letos mnogo obsežneje, kakor doslej, posebno pozornost bo pa treba v tem pogledu obrniti preko meje v Gradec in druga obmejna avstrijska mesta, ki bodo radi velike bližine in radi visoke valute dajala stalno lep kader obiskovalcev.

predsednik društva polkovnik Jakob Razlag, ki je bil ponovno izvoljen z doseganje upravo. Na zborovanju so podali funkcionarji društva poročilo o uspešnem delovanju društva v minulom letu ter so se obravnavala nekatera pereča vprašanja tičočja se položaja upokojencev.

□ **V Francijo...** Zadnje dni je prekoračilo v Mariboru že nekaj transportov poljskih delavcev državno mejo. Delavce pošilja borza dela iz Murske Sobote v Francijo, kjer dobe sezonsko zaposlitev na tamšnjih posevkih. Sprejemajo se pa samo delavci iz Prekmurja ter samo oni, ki še niso bili zaposleni v tovarnah.

□ **Ljudje ne zmorejo najemnine.** Letošnje pomlad bo v Mariboru pravcato preseljevanje narodov. Cela vrsta stanovanjskih odpovedi grozi ljudem, ki so z najemninno v zaostanku že od jeseni, ker je radi brezposelnosti ali premalega zaslužka ne zmorejo. Preko zime jim pomaga pomožna akcija, ki plačuje za številne družine najemnino. Čim pa bo to radi izpraznilosti sredstev izostalo, bo preostala vsem tem revežem samo še — cesta ali, če bodo imeli srečo, zatočišče v vagonih.

□ **Oboki se oddajo.** Prostor pod oboki državnega mostu na levem dravskem bregu poleg polopija Velike kavarne, ki je svoj čas služila v skrajni sili za streho brezstanovanjem, je kaj pripraven za razna skladišča. Ima naravno streho, poleg tega pa je zadostno ograjen. Ti oboki se bodo sedaj oddali v najem in sicer se bo vršila tozadevna licitacijska oddaja dne 9. marca od 10 dopoldne na tehničnem razdelku okrajnega glavarstva.

□ **Lastnik kina Union** gosp. Valjak nas opozarja, da niso zaprosili avstrijski begunci pri njem za nikake ugodnosti glede vstopnine ter on takih ugodnosti tudi ni izdal.

□ **Popravljen škoda.** Glavna vodovodna cev v rezervoar na Kalvariji je nesrečno izpeljana. Vodi namreč ob kalvarijskem potoku skozi betonske oporne stene, s katerimi je regulirana struga potoka zavarovana. Napeljava skozi te betonske stene se je izkazala za neprimerno, ker se masivni oporniki v zemlji polagoma seseda. Radi tega je cev že trikrat počila, tretjič pretekli četrtek. Popravljeni so jo vodovodni delavci do sobote popoldne in do takrat je vodovodna sesalka delala s pritiskom, manjšim za 2 atmosfere, kot običajno. Baje pa obstoja nevarnost, da bo cev radi sesedanja betonskih sten še na enem mestu počila. Preložiti je pa sedaj ni mogoče, ker bi to zahtevalo prevelike investicije.

□ **90 Din za 6000 Din.** Mariborska policija raziskuje zanimivo zadevo. Nekemu mariborskemu juvelirju je nekdo prodal dragoceno draguljarsko delo okrašeno z lepim plavo-belim kamnom, ki je po draguljarjevemu mnenju vredno najmanj 6000 dinarjev. Prodajalcu je dal juvelir za dragotino 4200 dinarjev, ta pa je baje kupil kamen od nekega železničarja, ki ga je našel v vagonu — za 90 Din!

Ptuj

Licitacija za dobavo živil. Uprava banovinske hiralnice v Ptuj razpisuje oферtalno licitacijo za dobavo vseh vrst živil in drugih potrebščin, ki se bo vršila dne 9. marca t. l. v zavodu.

Vlomičje je bilo v stanovanju železniškega čuvaja Martina Purgarja v Njivercah pri Hajdini. Nezaželjeni gosti so odnesli razne predmete vredne okrog 500 Din. Vlom je bil izvršen ob času, ko je bil Purgar v službi, žena pa na delu.

Redna občinska seja bo v četrtek, 1. marca v posvetovalni dvorani na mestnem magistratu.

Smrtna kosa. Na Bregu pri Ptuj je umrl nagel smrtni mesar in posestnik Matja Jakovc. Star je bil šele 38 let. Zapušča ženo in 3 nepreskrbljene otroke. Naj v miru počiva!

Ze 12 dni v nezvesti je 23 letni posestniški sin Franc Vrščič iz Bukovec. Na pustni tork je, kakor smo poročali, dobil na glavi tri smrtno nevarne udarce, nakar so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Kulturni obzornik

Jižni Morava v pisnih Petra Bezruča

Bibliofilska izdaja v 300 izvodih. Uredil in izdal Alois Kučič, epilog napisal L. N. Zvěř-Finy; ilustriral Jar. Dobrovolski. Bečlval, 1933. — Za »Labutinko«, o kateri smo na tem mestu nedavno pisali, so izdali zdaj češkoslovaški častilci Petra Bezruča razkošno bibliofilsko izdajo njegovih poslednjih pesmi, to pot le onih, ki jih je zapel lepi Moravski. Velikega šlezkega socialnega pesnika poznamo Slovenci po njegovih najmočnejši pesniški zbirki »Slezské písně«, katere je 1919. leta prevedel Fran Albrecht. Prva doba umetnikovega vzgona temelji na socialnih in narodnostnih motivih, katere je zajemal največ v Šleziji, deželi socialnih in narodnostnih krivic. Zato je tudi verz v teh pesmih trd neposreden kritik proti samosilnikom. Kesnejši Bezruč pa se je umiril, zagledal se je vase, v sočloveka in intimnost krajin, zato so te pesmi osebno občutene z uglasjenim verzom.

Tudi ta poslednja izdaja njegovih pesmi, ki jih je s toplo ljubezno izpel južni Moravski, kamor najraje zahaja v svojih jezenskih letih (star je 66 let), je priča njegove zrele dobe, ki ne kriči, marveč pomirja, sviri in izroča svoje globoko življenjsko izkustvo potomcem. Zbirka (katere motto je: O južna Morava, zemlja žarka, ti moja ljubzen!) vsebuje po večini občutene, refleksivne ali simbolne (Tremdava blá ná Pulgáry) pesmi, ki so pesniku privrle ob pogledu na vinorodne rebri, s soncem oblite, na čudovito razkošje sadovnjakov ter svojske duševnosti in folklorne posebnosti Moravcev in Slovkov. Tudi v teh pesmih se še ponekod ponavlja narodnostni poudarek kakor v mlajših pesnikovih delih (n. pr. »Dvie a Dunas«, kjer

tiče, Slov. biografskega leksikona itd. Prav, kakor da Slovenci nimamo znanstvenih del! Taki katalogi so nedvomno potrebni, toda naj bodo pošteni tudi pri navajanju slovenskih del!

„Ljudski oder“

List za poglobitev našega igranja, leto I., štev. 1—2. Izdaja »Založba ljudskih iger« v Kranju kot prvi del svojih rednih izdaj za leto 1934. Naročnina rednih izdaj (list in štiri igre) letno 60 Din, naročnina lista samega 20 Din. Urejuje Niko Kuret.

Ze nekaj časa napovedana »Založba ljudskih iger« v Kranju je začela s svojim delom. Izšla je prva številka njenega mesečnika, ki je posvečena le eni osrednji misli: katoliškemu gledališču. Sodelujejo s članki Niko Kuret, dr. Jože Pogačnik, Davorin Petančič in Matija Munda. Praktični del obsega rubrike: Kaj naj igramo, Igravec sam s seboj, Kaj se igra. Pokret, ki nadaljuje lanske grobeljske »Ljudske igre«, se stavlja izrazito v službo Katoliške akcije in hoče v tem duhu preusmeriti delo naših ljudskih odrov. Lepe uvodne besede je napisal škof dr. Rožman: »Nisem samo jaz opazal, kako oderske igre po društvi popljujejo ljudi in nikakor ne vrše vedno naloge, ki bi jo morale v katoliških društvih imeti. Zaradi tega sem vesel, da je »Založba ljudskih iger« vzela to preveč zanemarljivo panogo v večje roke. Zelim, da postane oder zopet eminentno kulturno sredstvo po vseh župnijah...«

List in celotno založbo priporočamo zlasti vsem onim odrom in prosvetnim društvom, ki še zmerom ne doumejo, da ni namen gledališča gola burka brez idej in preroditvene sile ljudske duševnosti, marveč odlično sredstvo za poduhovljenje sodobnega — v golo stvarnost in narumost gledajočega človeštva. Uredništvu pa priporočamo, naj ne uvaja — namesto lepega domačega gledališča — tujeja »teatra« — Istočasno z listom je izšla

tudi prva knjiga o Romualda z besednjem za pasionske igre v Škofji Loki iz l. 1721, katerega je Niko Kuret priredil za moderni oder kot »Slovenski Pasion«.

★

»Galerija«, št. 5., ki se tiska v več jezikih in različnih narodnih izdajah, prinaša 20 posnetih slik s področja mednarodne umetniško-fotografske produkcije. V tej reviji so zastopani narodi vseh evropskih in nekaterih izven evropskih držav, ki se tako po imenu in tipičnih delih med seboj spoznavajo. V predzadnji številki so bili zastopani med drugimi tudi Slovenci, kar je vsekakor častno za nas, saj odbirajo ta izbor inozemski strokovnjaki.

Cerkveni Glasbenik je stopil v novo leto po že preizkušeni poti, na kateri vrši svoje poslanstvo v marljivih rokah msgr. Stanka Premrla, ter vodi naše cerkveno glasbeno delo.

Prvi zvezek lista je bogat zlasti v književnem delu. V uvodu prinaša ponatis za organiste važnih novih določb iz škofijskega lista »Nove določbe glede vodnega čiščenja presv. Rešnjega Telesa«. Nato sledi kar trije članki o cerkvenem ljudskem petju, prvi obsežen članek Josipa Janežiča in druga dva krajša, ki sta ju napisala Janko Zagar in Anton Pogačnik. Dr. Dolinar je po zaključku zanimive razprave o novejših pojavih splošne glasbe pričel priobčevati Zgodovino kat. cerkvene glasbe. — Sledi Ferjančičev članek »Tudi na glasbenem polju raste iz malega velika«, ter važne organizatorske zadeve, koncertna poročila, dopisi in drugo.

Glasbena priloga vsebuje štiri krajše skladbe: Jobstovo »Strašno trpiš, Zveličar moj«, in velično »Močno se potrese«, ter dve Premrljovi »Velikonočni«, vse bližnjemu času primerno.

Podpiramo list zlasti s točnim plačevanjem naročnine, da mu omogočimo nujen obetov. V. U.

Občinske volitve v Št. Jerneju

Upravno sodišče v Celju je pod št. A 489/33/5 izdalo to-le

odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Št. Jernej, srez Krški, so se v volilnem imeniku vpisani Golob Franjo in Metelko Ivan iz Št. Jerneja dne 22. oktobra 1933 in Božič Josip iz Št. Jerneja dne 23. oktobra 1933, torej v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev, pritožili na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po paragrafu 50 zakona o občinah v nejavni seji določilo:

Pritožbi se zavrne.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Proti volitvam za občinski odbor občine Šent Jernej sta vloženi dve pritožbi: pritožba Goloba Franja in Metelke Ivana in pritožba Božiča Josipa. Pritožitelji trdijo, da so se pri volitvah dogodile sledeče nepravilnosti:

1. da nosilec izvoljene kandidatne liste Videta Franceta ne more biti občinski odbornik, odnosno predsednik občine, ker še ni položil obračuna za leta 1929—1931 in ker je leta 1930. neutemeljeno iz občinske blagajne izplačal 3300 Din;

2. da Jordan Ivan kot kandidat na tretjem mestu na Videtovi kandidatni listi ni preklical svojo kandidaturu;

3. da večina volilcev ni mogla izraziti svoje proste volje, ker je bila pod vplivom duhovščine in raznih drugih osebnosti: tako je na primer duhovnik na dan volitev vplival na volilce celo v cerkvi, volilec Hočevar Jože je na volišču izjavil, da voli Slovensko ljudsko stranko. Luštek Janez, da voli »Fajmoštrovo listo« in Luzar Franc, da voli »duhovno listo«;

4. da je Radkovič Anton, posestnik iz Dol. Brezovice št. 1, na prigovarjanje Goloba Franja, šol. upravitelja v Št. Jerneju volil nacionalno listo, čeprav je prej izjavil, da voli listo Videta Franceta;

5. da so se na volišču II. večkrat hkrati mudili predstavniki in namestniki Videtove liste ter predstavniki in namestniki Radkovičeve liste, torej vsi štirje naenkrat, kar nasprotuje zadevnim predpisom,

ker so ti predstavniki s svojo prisotnostjo vplivali na volice;

6. da je volilca Franciša Ignaca, poslovođjo konzumnega društva v Št. Jerneju, revizor za konzumna društva prisilil, da je šel volit.

Upravno sodišče pritožbama ni moglo ugoditi radi teh razlogov.

Ad 1. in 2. Odločanje o veljavnosti kandidatnih list spadajo po paragrafu 38 zakona o občinah v izključno pristojnost sreskih sodišč katerih odločbe so dokončne. Zato se po potrditvi kandidatnih list v teku volilnega poslovanja ne morejo več uspešno uveljavljati ugovori proti kandidatnim listam. Sicer pa more državno nadzorno oblastvo po paragrafu 129 navedenega zakona razrešiti predsednika ali odbornika, za katerega se ugotovi, da nima zakonskih pogojev za funkcijo občinskega odbornika.

Ad 3. in 6. Pri teh trditvah gre za volilno agitacijo. Razlog za razveljavljenje volitev morejo biti po paragrafu 50 zakona o občinah samo nepravilnosti uradnega volilnega postopka. Volilna agitacija ni sestavni del uradnega volilnega postopka. Za to ne morejo biti celo kazniva dejanja, storjena v volilni agitaciji, zadosten razlog za razveljavljenje volitev.

Ad 4. Ta pritožbena točka ni razumljiva, ker je bil volilec Radkovič Anton, posestnik iz Dol. Brezovice št. 1, sam nosilec Radkovičeve liste in je torej umevno, da je glasoval za svojo listo. Pa tudi, če je bil radi kateregakoli razloga namenjen, glasovati za Videtovo listo, pa tega ni storil na Golobovo prigovarjanje, ne vpliva ta okolnost na izid volitev, ker znaša razlika med kandidatnimi listama 165 glasov.

Ad 5. S tem da sta bila večkrat na volišču hkrati predstavniki in njegov namestnik obeh kandidatnih list, ni kršeno nobeno določilo zakona o občinah in banovinske volilne uredbe. Sama navzočnost predstavnikov kandidatnih list se pa ne more snatrati za nedopustno vplivanje na volilce, ker je baš naloga predstavnikov list, da prisostvujejo volitvam in nadzorujejo poslovanje volilnega odbora.

Radi navedenega je bilo odločiti, kakor je zgoraj navedeno.

Celje, dne 8. januarja 1934.

— Pri poopneju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska

Osebnosti

== Poroka. V soboto sta se poročila v Ljubljani gđ. Helena Windischerjeva. hči upok. gl. tajnika Zbornice TOI g. dr. Frana Windischerja, z dr. Rainerjem Bassinom, specialistom za očesne bolezni. Obilo sreče!

== Diplomirani so bili v februarjem terminu na višji pedagoški šoli v Zagrebu: Vlado Bertančeli iz Maribora, Albert Žerjav iz Središča ob Dravi, Peter Suhadolc iz Dobrove pri Ljubljani, Marija Straus iz Rajhenburga in Marija Ozvald iz Ljubljane.

== Iz vojaške službe. Odrejeni so za vršilce dolžnosti poveljnika 5. čete 15. pešpolka peh. poročnik Milan Brađač; za poveljnika 15. čete šole za rez. peh. častnike peh. kap. I. razr. Dragan Božič; za vodnika kombinirane inž. čete poveljstva v Šibeniku inž. podporočnik Josip Despot; za pobočnika pionirskega poveljstva inž. kap. II. razr. Vladimir Lapanj; za vodnika 1. bat. telegrafskega polka inž. podporočnik Josip Cetina; za vršilca dolžnosti upravnika materialne opreme bataljona golobje pošte inž. podporočnik Josip Cetina; za vršilca dolžnosti upravnika inž. materiala 1. pontonskega polka inž. poročnik Miloš Korda; na službo v voj. delegaciji pri ravnateljstvu drž. železnic v Sarajevu peh. podporočnik Alojz Bernard; na službo v 1. tehn. bataljona železniškega polka inž. kap. I. razr. Drago Globočnik; za šefa lekarnar dravske stalne voj. bolnišnice lekarniški kap. I. razr. Ludvig Medvedšek; za zdravnika kruševacke garnizije san. kap. I. razr. dr. Leonardo Rožič; za zdravnika 2. samostojnega topniškega divizionja san. poročnik dr. Karlo Matansek; na službo v lekarno stalne voj. bolnišnice IV. armijske oblasti lekarniški kap. II. razr. Zvonimir Poč; za vršilca dolžnosti pobočnika 40. pešpolka pehotni podporočnik Mihael Seljan; na službo v bosensko konjsko bolnišnico vet. poročnik Venceslav Bartovski; za vodnika 7. konjskega polka konjeniški podporočnik Ferdinand Papi; za pilota 7. zrakoplovnega polka zrakoplovni podporočnik Bernard Jeranč; na službo v 1. razr. Danilo Trampuž; na službo v pilotsko šolo 1. zrakoplovnega polka zrakoplovni poročnik Vladimir Helman; za vršilca dolžnosti poveljnika meteorološke šole zrakoplov. poročnik Drago Brezovšek in za vršilca dolžnosti blaginika 19. pešpolka intendantski poročnik Viljem Šibic.

I Predavanje SPD: Kaj vse živi v naših gorah nam bo povedal v petek zvečer, dne 2. marca v dvorani Delavske Zbornice g. Vladimir Kapus, znani planinski lovec.

I Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki bo v četrtek 1. marca ob 20 v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu I/III. Predaval bo g. Filip Uratnik o »Gledanjih M. Kenyasa na vzroke konjunkturalnega valovanja« Vabljeni člani in vsi, ki se zanimajo.

I Podružnica Sadržskega in vrtnarskega društva za Šiško vabi člane k praktični vaji obrezovanja sadnega drevja. Sestanemo se v sredo, 28. t. m. ob pol 3 popoldne pred novo cerkvijo v Šiški.

I Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41.

Maribor

m Vstopnice so že v predprodaji! Za dobrodelni koncert, ki bo v petek, dne 2. marca v mariborski stolnici, so vstopnice že v predprodaji in sicer v knjigarni Tiskarne sv. Cirila, Aleksandrova cesta in pri Hiferju. Pri cerkvi se bodo sicer tudi zvečer karte še dobile, toda znano je vsem Mariborčanom, da je zelo neprijetno, posebno v slučaju slabega vremena vršiti prodajo vstopnic šele tik pred koncertom in zato prosimo, da si naj vsakdo, ki le more, oskrbi vstopnico v predprodaji. Vstopnina znaša: sedeži 10 in 15 Din, stojišče 5 in dijaško stojišče 2 Din.

m Narodna knjižnica ima v četrtek, 1. marca ob 8 zvečer v dvorani na Aleksandrovi št. 6 drugo predavanje. Predava prof. Baš o temi: »Maribor pred 100 leti«. Vstopnina: Stojišče 1 Din, sedeži 3 in 5 Din.

m Ljudska univerza. Naslednje predavanje v petek, 2. marca in sicer nadaljevanje politič-

Koledar

Torek, 27. februarja: Gabriel od Zalošne Matere božje; Baldomir, spoznavalec; Leander, škof.

Ostale vesti

— Za novo cerkev sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Iz več krajev se nam sporoča, da razne osebe pobirajo za našo novo cerkev sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Bežigrad, Izjavljamo, da imata za Ljubljano mesto policijsko dovoljenje pobiranja samo gospa Josipina Cvelbar in g. Anton Šiška, ki pa imata to dovoljenje in legitimacijo vedno s seboj, da se izkažeta, da sta prava. Po župnijah na deželi zahtevajte od vsakega, da se izkaže z dovoljenjem domačega g. župnika. Te pa, ki so pooblaščen pobirati, prav tako priporočamo vsem, ker smo v hudi stiski. Pomlad je tu in začeti bo treba z nadaljevanjem del pri novi cerkvi, denarja pa ni. Za vsak dar smo hvaležni. — Župni urad sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Za postavitev spomenika pisatelju Jurčiču se je osnoval v Ivanči gorici preteklo nedeljo pripravljalni odbor. Čigar naloga bo, da v desetih letih zbere potrebna sredstva za spomenik, ki naj bi se odkril ob 100letnici rojstva Josipa Jurčiča. V odbor so izvoljeni: Švab Viljem, cand. iur., Stična, predsednik; Lovro Jevnikar, šolski upravitelj, št. Vid pri Stični; Kovačič Anton, podnačelnik cestnega odbora, št. Vid; Jožef Rus, sodnik, Višnja gora; Edmund Thurnher, učitelj, Stična; Franc Samac, šolski upravitelj, Muljava; inž. Ludovik Fedran, Hudo; Ignacij Pevec, župan, št. Vid; Julij Vrbič, cand. phil., Stična. Upamo, da bo slovensko ljudstvo gotovo po svojih močeh prispevalo za spomenik našemu velikemu pisatelju.

— Praktični učiteljski izpiti na državni učiteljski šoli v Ljubljani se bodo v aprilskem roku začeli v petek 20. aprila ob 8. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za pripravo izpita vložijo uradnim potom pravočasno, tako da bodo vsaj do 14. aprila v rokah izpitnega odbora, sama pa se naj zgledajo pol ure pred začetkom v ravnateljevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v jeseni. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Izpitni odbor.

Prokletstvo alkohola. Pišejo nam: Nekje na Gorenjskem beleži kronika zadnjih dni dva žalostna slučaja, ki imata svoj vzrok v alkoholu. Neki posestnik se je po smrti svoje žene tako udal pijači, da je bilo končno čezmerno uživanje alkoholnih pijač vzrok žalostne smrti. Pil je samo spirtno žganje, pred kratkim pa je po popijanju nastopilo zastupljanje z alkoholom. Mož se je zatekel v prazni hlev neke gostilne, kjer je ležal nekaj dni v mrazu skoro na golih tleh, dokler ni umrl. V drugi vasi pa je prišel zapuščati razum mater 9 otrok, med katerimi najstarejši ni star niti 14 let. Pričela je kazati znake slaboumnosti in je hotela v cerkvi na vsak način govoriti raz prižnice. Imeli so z njo velike sitnosti dokler je niso pomirili. Tudi tu ima svoj vzrok alkohol, ki je s tem najhuje udaril kopico majhnih otrok.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je poseben izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

— Zaplemba imovine Huseina Kadiča. Na prošnjo državnega pravobranilstva je okrajno sodišče v Sarajevu zaplenilo za 300.000 Din agrarnih obligacij, last narodnega poslanca Huseina Kadiča, ki ga je, kakor znano, narodna skupščina izročila sodišču. Omenjene obligacije so bile pri neki sarajevski banki. Predvčerajšnjim je nameraval Kadičev poverjenik dvigniti obligacije, policija pa je za to pravočasno zvedela in obligacije zaplenila.

— Razglas. Gozdno ravnateljstvo v Ljubljani bo oddalo na prvi utni licitaciji dne 6. marca t. l. v enoletni zakup eksploatacijo krede za klej v področju gozdne uprave v Bohinjski Bistrici. Družbeni in zakupni pogoji so interesom na vpogled pri obeh omenjenih uradih.

— V nobeni hiši naj ne manjka okusne dr. Wanderjeve ANACOT PASTILE, ki vam nudijo v vsakem primeru najboljšo varstvo pred prehladom, nahodom in vratobolom.

— Tat cekinov — prijet. Kakor smo že poročali, je bH kmet Stojanovič v vasi Gradšču pri Osijeku okraden za 33 malih in 35 velikih cekinov v skupni vrednosti 30.000 Din. Tata so te dni prišli v neki banki, kamor je prišel menjat zlatnike. Pri preiskavi so našli pri njem še obilo zlatnikov, vendar 18-letni dečko uporno taj, da bi zlatnike ukradel.

Celje

c Po stenah in grebenih Durmitorja je naslov predavanju, ki ga priredi Savinjska podružnica SPD v četrtek, 1. marca ob 8 zvečer v risalnici meščanske šole.

c Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek, dne 6. marca 1934 ob 8—12 popoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Celju, Razlagova ulica 8, pritišče levo.

c Občni zbor pevskega društva »Celjski Zvon« bo v četrtek, dne 8. marca ob 8 v Domu. c Osmoletni celjske gimnazije bodo vpriporili v nedeljo, dne 4. marca t. l. ob 8 zvečer v Roblekovih dvorani v Zalcu v proslavo 90-letnice rojstva Josipa Jurčiča igro »Deseti brate« v režiji g. Milana Košiča.

c Surovinska zadruga čevljarjev v Celju bo imela redni letni občni zbor dne 4. marca ob 10 dopoldne v gostilni Filipčič v Gledališki ulici.

— Domači vrt. Delo po domačih vrtovih se bo kmalu pričelo. Vaak bi rad imel najlepši vrt, hkrati pa naj bi bil najbolj strokovnjsko obdelan, urejen in okrašen. Zdej je čas natančno premisliti, kaj in kako bo treba na pomlad z domačim vrtom. A kdo neki naj svetuje in vodi pri urejevanju, pri obdelovanju in pri vseh drugih tako važnih stvareh, ki se tičejo vrta? — Enega zanesljivega in preizkušnega vodnika in svetovalca vam moremo priporočiti: M. Humeke. Njegova praktična pojasnila, ponazorjena s 102 podobama in z 2 barvnima slikama v knjigi »Domači vrt«, ki je izšla v drugi, predelani izdaji, Vas ne puste nikdar na cedilo; vse, kar potrebujete, najdete v njih, skratka: idealna knjiga, ki jo mora imeti vedno pri roki vsak posestnik domačega vrta, velikega ali majhnega, kakaj vsakemu pride prav. Cena brošuram izdodu Din 42, v polnopolni vezanemu Din 54 (brez poštnine). Naročite nemudoma pri založnici: Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

— Podstrešje mrtvašnice — skladišče ukradenega mesa. V vasi Nedelišču pri Čakovcu so te dni našli na podstrešju tamkajšnje mrtvašnice veliko zalogo svinjskega mesa. Preiskava je dognala, da so to meso nanesti tja tatovi, ki se jim je podstrešje mrtvašnice zdelo najbolj pripraven skladišče. Kmetje so večkrat poneli opazili svetlikanje na podstrešju mrtvašnice in so že prestrašeni šepetali o strahovih. Naposled so se nekateri od njih toliko opogumili, da so šli na podstrešje, seveda ne ponoči, ampak pri belem dnevu. Nemalo so se začudili, ko so zagledali na podstrešju viseti vse polno svinjskega mesa. Orožništvo je iznajdljivim taktvom že na sledu.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

Celje

o Otvoritev razstave socialnega zavarovanja v Celju. V nedeljo ob 10 dopoldne je bila v Obrtnem domu otvorena razstava socialnega zavarovanja, ki se nanaša predvsem na okrožje celjske ekspoziure OUZD. K otvoritvi se je zbralo precej občinstva, posebno številno so bili zastopniki predstavniški oblasti, katere je g. Rebek v imenu predsedstva OUZD v Ljubljani tudi pozdravil. Po pozdravnih besedah g. Rebeka je govoril o pomenu razstave namestnik ravnatelja OUZD g. dr. Kubelj, nato je pa še spregovoril nekaj pozdravnih besed mestni župan g. dr. Gorican. Zelo mučen vtis je napravilo na navzoče dejstvo, da je bil oficijelno pozdravljen od delavskih organizacij samo zastopnik grafičnega delavstva. Kje so bili zastopniki drugih delavskih in delodajalskih organizacij, katerim je po našem mnenju razstava predvsem namenjena in ki tudi sami vzdržujejo OUZD. Ali so zastopniki delavskih in delodajalskih organizacij izostali po svoji ali po kakem drugem krivdi? To bi bilo vsekakor dobro vedeti.

o Umrl je v Šepuljah pri Tomaju na Krasu g. Gorup Jože, gostilničar, oče profesorja g. Gorupa na celjski gimnaziji. Pokojni je dobro vzgojil svoj družini, živijo še štirje otroci, tri hčerke, od katerih je ena prestopnica samostana v Tomaju, sin edine pa, kakor že omenjeno, profesor na celjski gimnaziji. Naše sožalje! — V nedeljo je v visoki starosti 87 let umrla v Liscah ga. Jernejek Josipina, žena znanega postreščka, ki ga je 20. septembra preteklega leta na celjskem kolodvoru povozil vlak. — V celjski javni bolnišnici sta pa umrli: Očko Julijana, 55 let, dninarica z Lazine pri Konjicah, in Znidar Marica, 4 leta, hči dninarice s Sp. Hudinje. N. v m. p!

o Združenje trgovcev za mesto Celje v Celju sporoča v smislu določil čl. 40 pravil vsemu članstvu, da sta letni račun za leto 1933 in proračun za leto 1934 ob 28. februarja t. l. do včetrši 14. marca t. l. članstvu na vpogled v pisarni, Razlagova ulica št. 8.

o Obsojen je bil pred celjskim okrožnim sodiščem na dve leti ječe 29letni mesarski pomočnik Franc Leskovšek, ker je v petek 26. januarja popoldne v celjski mestni klavnici umoril 20letnega tovariša, mesarskega pomočnika Jožeta Brezovška.

Zagorje

Dva požara v teku tedna. Ponovno je gorelo ta teden v Zavah. Ogenj je uničil hlev, čebelnjak in kozolec g. F. Klančičarju. Vzrok požara nepojasnen.

Obesil se je 60-letni rudarski vpokojenec Ivan Senica. Stanoval je v Bevskem pri Trbovljah. Bil je vdovec. Samoumor je napovedoval že dalj časa. Krivec — alkohol.

Naznanila

Liubljana

1 Krščanstvo in rimska država od Decija do Konstantina je naslov drugemu predavanju, ki ga bo imel vseuč. prof. dr. g. F. Lukman v sredo, dne 28. t. m. ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union. G. predavatelj bo obravnaval dobo od leta 249 do 313, ko je zadobila Cerkev po krutem preganjanju svobodo. Predavanje bo opremljeno s skiptičnimi slikami.

1 Kino Kodoljevo. Drevi ob 8 in jutri ob 8 svetopisemski film, ki prikazuje zatiranje Judov v egiptovski sužnosti, izhod iz Egipta in prehod skozi Rdeče morje: »Kraljica sužnjev«. V glavni vlogi Marija Corda. Cene znižane.

1 Kulturni odsek K. A. Mariinega Oznajenja v Ljubljani priredi v torek dne 27. t. m. predavanje »O kralju Matjažu«. Predava preč. g. mgr. Steska. Vljudno vabljeni. — Odbor.

1 Podporno društvo za gluhomemo mladino bo imelo svoj redni letni občni zbor v petek 2. marca ob 19 v gluhomemnici z dnevnim redom, ki je bil članom že posebe javljen. Vabljeni tudi drugi prijatelji društva.

1 Kokošjereja v mestu je prav važna panoga naših gospodinjstev, zato je pa koristno, da priredi podružnica SVD o tem predmetu predavanje, ki bo jutri ob 18.30 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. O tem važnem predmetu bo govoril znani strokovnjak, bankski referent g. inž. Boris Wenko, ki bo predvsem opisal za rejo na malih dvoriških primerne pasme kokoši, zlasti pa tudi njih rejo samo. Vstopnine ni!

1 Mornarska sekcija Jadranske straže krajevne odbora v Ljubljani priredi dne 1. marca svoj redni članski sestanek s predavanjem in z važnim dnevnim redom. Udeležba za člane obvezna.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Torek, 27. febr.: Zaprt.

Sreda, 28. febr.: »Konec poti«. Red Sreda.

Opera

Začetek ob 20.

Torek, 27. febr.: »Ples v Savoyne«. Red B.

Sreda, 28. febr.: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 27. febr.: Zaprt.

Sreda, 28. februarja: »Mala Floramye«. Gostovanje g. Marice Lubejeve. Znižane cene.

Gospa Marija Vera je dramtizirala dr. Tavčarjevo »Visoko kroniko«. Razpored slik, ki se odigravajo na odru, je naslednji: 1. Na Visokem leta 1678; 2. Oče in sin na Osojniku leta 1690; 3. Jeremija Wulffing in njegova družina; 4. Ciganoka prerokuje; 5. Pasaverica; 6. V Loku na dan sv. Ahaca; 7. Kako je Polikarp Khallan umrl leta 1691; 8. Ples v Sestranski vasi; 9. Bilo je okrog Binkošti; 10. Ni dobro jesti smokev z visokim gospodom; 11. Kako je bila sojena Agata pred krvavo sodnijo v Loku; 12. Enajst let pozneje. — Premijera dramatizacije »Visoke kronike« bo v soboto, dne 3. marca kot proslava 25-letnice umetniškega delovanja g. Marije Vere. Predstava je izven in so vstopnice že v predprodaji v dnevi blaginji v operi.

Poizvedovanja

Gospod, kateremu sem v soboto pomagal na Turnu iskati izgubljenega foto-stojalo, naj se oglasi v upravi »Slovenca«. Stojalo je najdeno.

Pred 300 leti se je nad Wallensteinom izpolnila strašna napoved „Zaklan boš kakor tele“

V nedeljo 25. februarja je poteklo 300 let, odkar je bil v Chebu umorjen slavní češki vojskovodja Al. Vencel Wallenstein, vojvoda Friedlantski. Wallenstein je bil rojen 24. sept. 1583, njegov oče je bil Viljem von Waldstein in mati Marjeta, roj. Smiricky. Bil je protestant, a je pozneje postal katoličan. Radi raznih spletk, ki so izvirale predvsem iz Bavarskega, je cesar Ferdinand II. izgubil v njega zaupanje, čeprav ga je Wallenstein s svojo vojsko večkrat rešil pred vpadi Gustava Adolfa. Wallenstein je bil nazadnje obdolžen, da paktira s Saksi in s švedskim kraljem Adolfom proti cesarju. Januarja 1634 so v Plznu častniki zaprile zvestobo Wallensteinu. Toda pri drugi prisegi 19. februarja 1634 se je Wallensteinu izneverilo že mnogo višjih častnikov. Dne 18. februarja je bil objavljen cesarski patent, ki je obdolžil Wallensteina izdajstva in ga odstavil od poveljnštva cesarske vojske. Wallenstein je s svojimi zvestimi vojaki odhitel v Cheb.

S slavnim vojskovodjem je ostalo še okoli 1600 mož in poveljniki Illov, Kinsky in Trčka. Gordon, škocki protestant, je kot poveljnik mesta Cheba odprl generalisimusu vrata v mesto in mu dal tudi toplo stanovanje v meščanski hiši Aleksandra Pachelbela, kjer je bil Wallenstein tudi umorjen. Hišo so stražili štirje moške mestne straže. Še tisti večer po prihodu Wallensteina v Cheb so sedeli pri litru vina častniki Gordon, Leslie in Butler, ki se je Wallensteinu na begu v Cheb pridružil kot prijatelj, v resnici pa je bil eden izmed glavnih zarotnikov proti njemu. Beseda jim ni prav nič tekla. Vsi so bili zamišljeni, ker so vedeli, kaj se pripravlja. Okoli 11. ure je Wallenstein poklical k sebi Leslieja in mu pokazal patent, s katerim ga je cesar odstavil in obdolžil izdajstva. Wallenstein se je vprico Leslieja silno razburil, ker ni vedel, da ima pred sabo enega izmed izdajnikov. Leslie se je odločil, da mora Wallenstein še to noč umreti. Gordon je mislil že odpovedati se svojemu mestu in zapustiti svoj polk, toda Butler ga je opozoril na izrecni ukaz gen. Piccolomini, ki je govoril v ime naračja samega. Končno so se sporazumeli, da izvedejo cesarjevo naročilo, ki jima ga je sporočil ustno Piccolomini, in sicer naj ujamejo Wallensteina živega ali mrtvega.

Naslednjega dne je poveljnik Illov, ki je ostal zvest Wallensteinu, pozval k sebi te tri generale in jih pozval, naj prisežejo Wallensteinu zvestobo proti cesarju Ferdinandu II. in proti habsburški hiši. Trije zarotniki so Illovu zatrdili, da se ne čutijo vezane s cesarjem, češ, da so Irci in škoti, to je samo vojaki. V začetku niso hoteli priseči Wallensteinu, končno so pod pritiskom to vendar storili. Illov jim je pripovedoval, da je sovražnik s svojimi četami oddaljen komaj nekaj milj od Cheba, toda ti mu tega niso verjeli, pač pa so jim šle bolj k srcu govorice, da namerava Wallenstein proglasiti francoskega kralja za gospodarja Nemčije, ki naj se razdeli med Wallensteinove prijatelje; Wallenstein sam naj bi postal češki kralj.

Zarotniki so sklenili, da umore Wallensteinove častnike v njihovem taboru. Najeli so morilce Roberta Geraldina, polkovnika, stotnika Dionizija MacDaniela in Valterja Deverouxa. Vsi trije so bili Irci. Še enkrat so ves načrt preštudirali in ga zopet ovrgli, češ, da bi bil nevaren. Izbrali so drugega. Ko so Wallensteinovi višji častniki Illov, Trčka in Kinsky kosili, so prejeli od zarotnikov vabilo na večerjo v Gordonovem stanu na gradu. Povabljen je bil tudi stotnik Niemann. Vabilo so sprejeli.

Nastopilo je popoldne 25. februarja. Gordon je pripravljaval večerjo. Naročil je še tri morilce, stotnike Irca Egmonda Burga, Itajana Alesandra Pestaluzo in Nemca Salamona

Pürka. Dal je naročilo naj grad na tihem zasedejo. Treba je paziti, da ne bi Trčkovi draginci preprečili izvršitev naklepa. Glavna vrata na grad je čuval Nemec Ulrich Grüsser in četi morilcev je poveljeval Robert Geraldin; nemški vojaki (knechti) so mu sledili, po mestu so patrolirali draginci.

Wallenstein je bil pripravljen na spravo in mir. Še nekaj ur prej je dal povelje naj se vsi vojaki zberejo, v Chebu naj bi bil glavni stan njegove armade. Okoli 6. ure zvečer so se gostje odpeljali v grad, kamor so bili povabljeni. Gordon jih je lepo sprejel in peljal v toplo sobico pred glavno palačo na gradu. Prišla se je že večerja. Jed je šla v slast, prišla je pijača. Vsi so bili dobro razpoloženi, razen Kinskega. Ko se je večerja bližala koncu, je Leslie dal sporočiti Geraldinu, da je nastopil odločilni trenutek. Kmalu nato plane v sobo Geraldin z morilci in zakliče: »Kdo je tu cesarski?« Butler, Gordon in Leslie odgovorijo: »Vivat Ferdinandus!« Geraldinova in Deverouxa četa zavpije: »In vsa avstrijska hiša!« Razvije se kratek boj. Miza se prevrne, šipe popokajo, vino se meša v skrivjo, piše Jožef Mühlberger. Gordon in Butler svetijo z bakljami. Prvi pade Kinsky smrtno zadet, Illov se brani z mečem, ki ga je snel s stene in rani Leslieja, a tudi on omahne. Trčka in Niemann zbežita do glavnih vrat, toda tam ju pobijejo na tla, ker nista vedela cesarskega gesla. Mac Daniel še enkrat prebode Trčko na tleh. Tudi Niemanna umorijo, čeprav prosi za milost. Služinčad, ki so jo zaprli v kuhinjo, vdere na plan, toda dva hlapca pobijejo takoj. Le eden uteče in nose staršno vest ženam Kinskega in Trčka.

V tej hiši je bil umorjen Wallenstein

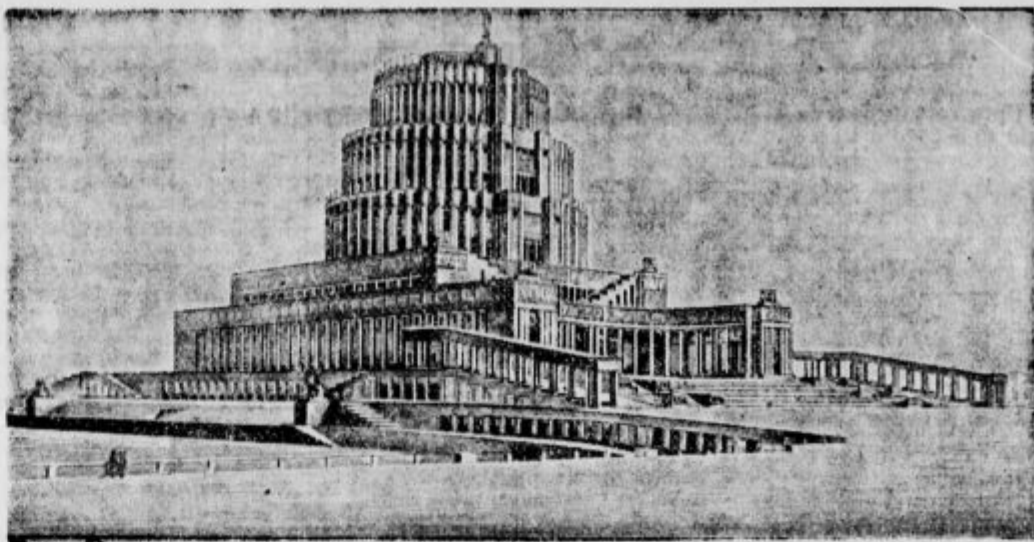
Morilci za trenutek obstanejo in se vprašujejo, kaj na store z Wallensteinom. Mrtev ali ujet! Za smrtitev prav za prav ni nikakega razloga več, saj je Wallenstein že brez moči, ko so mu pomorili častnike. Nikdo se noče javiti, da bi izvršil strašno dejanje. Končno se odloči za to Deveroux s svojimi draginci. Butler ga spremlja do Wallensteinovega stanu. Bilo je okoli 11. ure ponoči. Meščanska straža se je pred Wallensteinovim stanovanjem takoj udala. Služabnik, ki je pravkar nesel Wallensteinu čaj v zlati skodelici, pade ranjen v roko; paž, ki poziva na mir, je usmrčen. Nastal je strašen hrup in ropot. Vse je bilo pokoncu. Wallenstein stopi k oknu, da bi pogledal, kaj se godi. Tedaj se vderejo vrata. »Knechti« planejo noter. Deveroux vrže Wallensteinu nekaj psov v obraz in zamahne s partizano (sulico). Wallenstein zamahne molče z rokami in sulica mu prebode prsa. Njegovo truplo zavijejo v tapet, postavijo ga na vojaški voz in odpeljejo na grad. Tam ga oropajo in pustijo nagega na snegu.

Tretji dan prispe v Cheb Piccolomini. Najraje bi bil zdijval nad Wallensteinovim telesom, toda cesar mu je bil to izrecno prepovedal. Piccolomini je bil za svoje dalo poplačan. Postal je bogat, toda pozneje se je med njim in cesarjem razvil prepri, kdo je prav za prav kriv strašne Wallensteinove smrti. Leta 1628 je Kristina Paniatovska prorokovala Wallensteinu, da bo umrl zaklan kakor tele, kar se je v resnici tudi zgodilo.

Zarotniki so bili za svoj strud bogato poplačani. Piccolomini je dobil Trčkovo posest, Nachod in naslov kneza, Butlerju je bil podaljen Hirschberg, Leslieju Neustadt a. d. M., Gordonu Smidar in Skrivan, Geraldinu Mšeno.

Preiskovalni sodnik Prince, ki so ga zločinci izvabili iz Pariza v Dijon, kjer so ga umorili in nato postavili na tračnice; Prince je preiskoval škandal Staviškega.

Sovjetska vlada je sklenila, da postavi sovjetsko palačo. Načrt za zgradbo nam kaže naša slika. Poslopje bo 415 metrov visoko in bo 8 m višje kakor najvišja stavba na svetu »Empire Building« v New-Yorku.

Cerkev sv. Gudule

O postanku cerkve sv. Gudule, v kateri so blagoslovili truplo pokojnega kralja Alberta pred pogrebom, smo prejeli še tele zgodovinske podrobnosti. Svetnico, ki ji je bruseljska cerkev posvečena, častijo kot zaščitnico Bruslja. Sv. Gudula ali Gudila je izšla iz plemenite brabantke rodovine, ki je štela med svojimi udi več zavetnic in svetnikov. Izročilo pravi, da je umrla leta 712. Grof Balderih Lovanjski je leta 1047 dal njene ostanke prenesti v Bruselj v cerkev sv. Mihaela, ki so jo poslej imenovali po sv. Guduli. Sedanje gotsko stavbo so v vzdolžni ladji zgradili v glavnem v 2. polovici 14. stoletja in v tem času izvršili tudi pročelje, delali pa so na njej še tudi v naslednjem stoletju. Cerkev ni »katedrala« v cerkvenem pomenu, t. j. stolnica, ker Bruselj ni škofovski sedež.

30.000 let stara piščala na Češkoslovaškem

Iz Brna poročajo, da so tam v bližnjem pogorju našli piščalko na dva tona, o kateri sodijo, da je najstarejše godalo na svetu. Piščalka je izrezana iz levjega zoba in daje glas D in glas G. Arheologi menijo, da so jo lovec rabili, da so si z njo dajali znamenja na lovu. Še danes piska prav tako jasno in čisto kakor pred 30.000 leti, ko je bila napravljena. Odkril jo je prof. Karel Absolon, ki poučuje na vseučilišču v Brnu in raziskuje to gorovje. Profesor Absolon celo trdi, da so bili ti kraji nekoč središče glasbenega življenja, s obremen tudi slikarstva in kiparstva. Prof. Absolon je namreč našel tudi nekaj drugih umetnin, kakor kamenito glavo divjega konja, nadalje glavo jelena in kip mamuta.

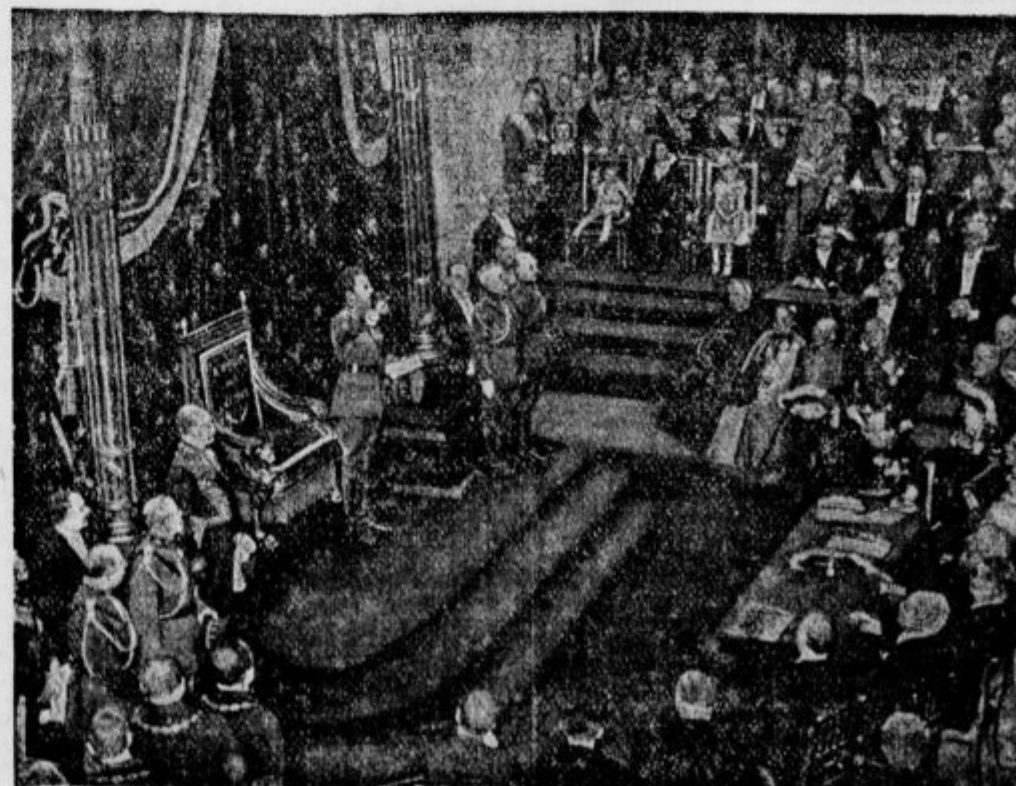
Pogreb belgijskega kralja Alberta.

Slonokoščeno palačo so odkrili

Kakih 60 razbitih kosov zrezljane slonove kosti, to so ostanki čarobne slonokoščene palače, ki je po izpričevanju svetega pisma stala v Samariji in je bila last kralja Ahaba in njegove zlobne žene Jezebele. Te drobce so razstavili v muzejih v Palestini, na Angleškem in v Ameriki in ti so edini dokazovali, da je pričevanje svetega pisma, o katerem so hoteli nekateri posvetni učenjaki dvomiti, resnično. Zdaj se je še posrečilo izkopati ostanke Ahabove prestolnice. Pokazalo se je, da je Ahabova palača stala na vrhu samarijskega griča. Obdana je bila z velikim dvoriščem, okoli katerega se je vilo debelo zidovje. Na severni strani so odkrili več tisoč slonokoščenih koščkov. Večina teh je že pokvaril ogenj. Raziskovalci menijo, da so ti koščki tvorili okras Ahabovega prestola, nadalje, da so bile z njimi okrašene tudi

mize in ležišča. Vse to je bilo okrašeno še s vložki iz zlata in barvanega stekla. Samo 40 koščkov slonove kosti se je še dobro ohranilo. Prav tako so našli ostanke izrezljanih podob, ki prikazujejo razne egipčanske motive, kakor bogove, cvetlico lotos in palme. Nekateri koščki so slabo izrezljani in kažejo, da so delo manj sposobnih rok, to je domačinov. Drugi umetniki so bili iz Egipta.

Verjetno je, da je bila oblika okraskov, ki so krasili Salamonov tempelj v Jeruzalemu, prav takšna, čeprav je ta za stoletje starejši kakor Ahabova palača. Okraski iz slonove kosti, ki so jih našli na razvalinah te palače, se namreč povsem strinjajo s popisom levov, volov in kerubinov in lilijastih vencov, s katerimi je bil okrašen Salamonov tempelj.

Takole je zaprisegal novi belgijski kralj pred predstavniki belgijskega naroda. V ozadju kraljica Avstrija in italijanski obliki s svojima otrokoma.

Gospodarstvo

Kreditna politika Narodne banke

Lani se je, kakor je razvidno iz poslovnega poročila banke za 1933, vsota meničnih posojil zmanjšala od 2112.0 na 1898.9 milj. Din, torej za skoraj 300 milj. Din. Po najvažnejših podružnicah je bilo stanje konec leta 1933 sledeče (v oklepajih podatki za konec 1932): Ljubljana 139.55 (140.53), Maribor 36.6 (43.7), Belgrad 635.9 (784.3), Zagreb 438.7 (576.8), Novi Sad 104.0 (102.3), Osijek 73.5 (83.4).

Lombard se je zmanjšal od 344.9 na 293.1 milj. Din. Najvažnejše podružnice banke so imele lombarda: Ljubljana 1933 14.0 (1932 18.0), Maribor 1.85 (2.7), Belgrad 251.6 (285.3), Zagreb 12.3 (16.9), Sarajevo 3.5 (5.6) itd. Skupno so se vsa posojila Narodne banke lani zmanjšala od 2456.8 na 2102.0 milj., torej za 354.8 milj. Stvarno pa so se posojila zmanjšala samo za 291.8 milj., ker je bilo odpisov izvršenih lani za 63.1 milj. Din.

Lani je skušala Narodna banka nekoliko poživiti gospodarstvo z odobravanjem novih posojil, katerih je bilo odobrenih za 85.25 milj. Din. Izvršni odbor je nadalje odobral izredna posojila, in sicer za 28 milj. Din, toda tudi ta vsota ni bila izkoriščena. Potrebujemo predvsem dolgoročni kredit, dočim za kratkoročne posle nimamo dovolj možnosti.

Kreditni pri Narodni banki so razdeljeni po skupinah takole: denarni zavodi 1083.9 (1250.7), industrija 462.8 (519.6), izvozniki 103.9 (109.3), uvozniki 82.4 (107.3), obrtniki 30.2 (44.0), kmet. zadruge 27.9 (28.5) in ostali 17.9 (52.6). Najbolj so se zmanjšali eskontni krediti raznim ter obrtnikom, dočim so eskontna posojila zadrževala ostala v glavnem neizpremenjena.

Žiroračuni

Denarni zavodi so imeli v teku leta na žiru povprečno pri banki 77.7 milj. (1932 pa 106.3) Din.

Žiroračuni so se v teku leta povečali od 384.7 na 472.4 milj. Din. Narodna banka sedaj zopet objavlja podatke po posameznih podružnicah, česar v poročilih za 1932 in 1931 ni storila. Po podatkih za 1933 so znašali ob koncu leta 1933 žiroračuni (v oklepajih podatki za konec leta 1932): Ljubljana 24.7 (50.34), Maribor 3.1 (5.0), Belgrad 301.7 (284.54), Zagreb 57.4 (168.2), Sarajevo 21.9 (28.9), Novi Sad 17.7 (54.7).

Toda te številke nam ne dajejo prave slike položaja na denarnem trgu. Predvsem so to naložbe Poštne hranilnice. Če primerjamo bilance Poštne hranilnice za zadnja štiri leta, dobimo tole sliko: 1930 žiroračuni 667.2 milj., od tega Poštna hranilnica 263.4, ostali 403.8, 1931 ves žiro 326.3, od tega Poštna hranilnica 134.4 ostali torej 191.9, 1932 ves žiro 384.7, od tega Poštna hranilnica 127.4 milj., ostali torej 257.3 milj., 1933 ves žiro 472.4 milj., od tega Poštna hranilnica 353.1 milj., vsi ostali torej 119.3 milj. Din, kar je izredno nizka številka, ki nam odkriva pravo stanje našega denarnega trga. Ves dvig žiroračunov v preteklem letu je torej pripisovati Poštni hranilnici, ki je stalno beležila znaten dotok vlog, dočim so zasebni denarni zavodi svoje naložbe skretili na omejeno izredno nizko vsoto. Se nižja pa bi bila ta vsota, če bi upoštevali naložbe Državne hipotekarne banke in Priv. agr. banke na žiru.

Kovan denar

Po podatkih banke je imela slednja v blagajnah konec lanskega leta 189.2 milj. srebrnega denarja in 50.8 milj. v niklu, skupno torej 240.0 milj. Din, konec leta 1932 pa 199.9 milj., od tega v srebru 88.1, v niklu pa 51.8 milj. Potemtakem je znašal obkovanega srebra 810.8, 1932 šele 331.1 milj., niklastega pa 149.2 (148.2) milj. V primeri z oblikom bankovcev dobimo tole sliko vsega obtoka denarja v naši državi:

	bankovci	kovan denar	
		v srebru	v niklu
1932	4772.7	331.1	148.2
1933	4327.2	810.8	149.2

V teku enega leta je vkljub velikemu povečanju obtoka srebrnega denarja za 300 milj. Din, ves naš obkovanega denarja je narasel samo za 135.2 milj. Din, kar je ob sedanjem zastoju plačilnega prometa v zasebnih denarnih zavodih premalo.

Devizna kupčija

Devizna podlaga Narodne banke se je lani zmanjšala za 61.9 milj., največ so padle devize, dočim so se devize izven podlage povečale. Per saldo zmanjšanje vseh deviz 42.8 milj. Din.

Skupno je lani Narodna banka kupila deviz za 635.0 milj., prodala pa za 680.6 milj. Leta 1932 je kupila za 2138.8, prodala pa za 2271.5, leta 1931 so

bile številke tele: kupila 6736.0, prodala 6105.0 milj. Ta veliki padec devizne kupčije je pripisovati dejstvu, da se za 83.6% vrednosti naše zunanje trgovine razvija plačilni promet v raznih kliringih. Promet v kliringih je znašal lani 2590.34 milj. Din. Sedaj dobiva Narodna banka v odkup one devize, ki jih dobivajo naši izvozniki iz držav, s katerimi nimamo kliringov, od tujeskega prometa, od pošiljatev naših izseljencev, nadalje pa iz onih držav, s katerimi imamo ugodne klirinške pogodbe. To so n. pr. Italija, ki nam daje 15% v devizah, Svica nam daje 20%, Francija prav toliko, Grčija pa 50%, za pšenico pa celo 80%. Seveda imamo s temi državami tudi zelo aktivno trgovinsko bilanco.

Poročilo pravi, da banka od padca dolarja ni pretrpela škode, ker je bil saldo njenih terjatev v dolarjih majhen, na drugi strani pa je imela v reporth obveznosti v dolarjih in je tu protitirala.

Terjatve inozemstva do nas so še vedno velike, čeprav so se lani nekoliko zmanjšale. Zal pogrešamo v poročilih podatke o naših kliringih, glede katerih bi bilo izredno koristno, da se objavijo natančnejši podatki. Leta 1932 so znašale naše obveznosti do inozemstva ob koncu leta: svobodnih Din 184.9, začasno vezanih 85.6 milj. in vezanih 90.8 milj. Din, skupno torej 361.3 milj. Din. Terjatve inozemstva do nas so pa znašale konec leta 1933: svobodnih 56.2 milj., 98.0 začasno vezanih, vezanih 50.34 milj., nadalje 4.5 milj. elektivnih dinarjev za plačila v tuzemstvu in 143.3 milj. prej svobodnih Din (pred 28. marcem 1932, za katerih porabo je potrebno dovoljenje finančnega ministra ali Narodne banke in še lani na novo nastali 6.25 milj. kuponskih Din. Torej imamo šest vrst dinarskih terjatev, kar je razumljivo v dobi vezanosti deviznega gospodarstva (za primer pripominjamo, da imajo Nemci celo 13 različnih vrst marke).

Glavna skrb banke mora biti, kot pravi poročilo, likvidacija njenih revolvingkreditov in zbiranje sredstev zakuponsko službo naših posojil po l. 1935. V izkazih ali pa vsaj v letni bilanci bi bilo nujno potrebno navesti vsoto obveznosti banke, jasnost ne škoduje. Primer Nemčije, kjer je dr. Schacht pokazal brez ozira na levo in desno pravo stanje, mora biti tudi za nas nasleden. Kajti če odbijemo od podlage devizne obveznosti, bi se podlaga zmanjšala, kar pa ne bi imelo pri našem popolnoma vezanem deviznem gospodarstvu nobenih vplivov na valuto, kakor se to ni zgodilo tudi v Nemčiji ne, pa je šlo za večje vsote.

Blagajniški zapisi so važen instrument kreditne politike naše emisijske banke. Vneseni v obveznosti z rokom, ki so se gibale v zadnjih letih kot sledi:

	obv. z rokom	od tega blag. zap.
1931	681.1	61.7
1932	1459.4	236.3
1933	1106.3	341.4

V tem zmanjšanju je prišlo do izraza dejstvo, da je banka vrnila lani nekatere revolvingkredite, poleg tega so iz te postavke odpadli zneski, ki so bili položeni od države za plačilo kuponov od oktobra 1932 pa do lani, pa ne transferirani. Obrestna mera za blagajniške zapise je lani stalno padala. Od 1. decembra 1932 dalje je znašal 4, 5.6%, od 1. aprila 3, 4, 5%, od 1. septembra dalje pa 2, 3, 4%. V tekočem letu je bila tudi ta obrestna mera znižana za pol odstotka kot smo že poročali.

Pošiljatve izseljencev

Narodna banka objavlja v svojem poročilu vedno tudi podatke o pošiljateljih naših izseljencev. Te pošiljatve so vseskozi do leta 1929 stalno naraščale in so dosegle že skoraj 1 milijardo Din, kar se je obično poznalo v naši plačilni bilanci. Toda od leta do leta pritiska bolj kriza na naše rojake izven države in njih prihranki se zmanjšujejo in ne dosegajo več k nam. Zadnja leta je bil dotok naslednji:

	1929	1930	1931	1932
--	------	------	------	------

887.6	739.5	573.1	122.3
-------	-------	-------	-------

Te pošiljatve so torej padle na dobrih 120 milj. Din, kar ne pride dosti v poštev za našo plačilno bilanco.

Upravni stroški

banke so lani narasli od 49.7 na 63.25 milj. Din. Zal primerjava posameznosti ni mogoča, ker je naš čin bilanciranja bil izpremenjen. Lani so znašali upravni stroški: izdatki za upravo 4.6, plače in dodatki osebju 24.4, stroški pri izdelovanju bankovcev 14.15 milj., materiali in drugi osebni izdatki 20.05 milj. Din.

Število uradništva je zaradi povečanja poslov lani naraslo od 701 na 709, centrala zaposluje 327 (319) oseb, zavod za izdelavo bankovcev 104 (108), podružnica Zagreb 56 (53), Skopje 28 (29), Ljubljana 27 (26), Maribor 13 (13) itd.

novih sredstev za nakup državnih papirjev, kar v mnogocem pojasnjuje čvrsto tendenco za državne papirje. Poštne hranilnice je danes najvažnejši manipulant na trgu državnih papirjev, katerega vpliv je izredno velik.

Delež države na dobičku Poštne hranilnice je izredno velik. V naslednjem dajemo pregled od leta 1928 dalje (milj. Din):

	čisti dobiček	od tega država
1928	35.8	33.3
1929	35.0	22.1
1930	35.3	31.1
1931	24.0	15.1
1932	27.4	17.3
1933	51.4	32.4

Iz tega je razvidno, da se je letos čisti dobiček za državo zelo povečal. Da je bil prejšnji dve leti manjši, je pripisovati velikim odpisom pri tečajih drž. papirjev, letos pa so se ti odpisi izvršili iz rezervnega fonda in dobiček je zato zelo poskočil.

V tabelah, ki jih vidimo na koncu poslovnega poročila zavoda, vidimo, da je vsina saldo na poštočevnih računih najvišja bila vedno v zadnji tretjini meseca, po prvem v mesecu pa se je zelo zmanjšala. Pri hranilnih vlogah se pozna v prvih dveh tretjinah meseca vedno dvig, v zadnji tretjini pa padejo, odnosno naraščajo počasneje kot v prejšnjih dveh desetih.

Seja tarifnega odbora in nove takse

Belgrad, 26. febr. AA. Prometni minister je sklical za 27. t. m. plenum tarifnega odbora v Zagreb v prostoru T. m. T. zbornice. Na seji bodo razpravljali o celotnem načrtu nove blagovne tarife, katere postavke se bodo morale povečati zaradi zvišanja vozninske takse. Po tej zvišanju pristojbini se bo odslej pobiralo od dohodkov poštneškega prometa 20%, od dohodkov blagovnega prometa pa 15%, dočim se je po prej pobiralo 10 in 15%. Te pristojbine so se torej za oba prometa povečale za 5%.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 22. februar kaže tole sliko v primeri s prejšnjim izkazom (vse v milj. Din):

Aktivna: zlato 1764.76 (—30.23), valute 0.37 (plus 0.26), devize 87.3 (plus 13.3), skupna podlaga 1852.4 (—16.6), devize izven podlage 82.16 (—5.75), kovani denar 318.3 (plus 18.90), posojila: menična 1676.7 (plus 0.2), lombardna 295.77 (—0.7), prejšnji predjudi 1717.3 (plus 0.18), elektri rez. fonda 65.3 (plus 1.8), razna aktiva: 108.6 (plus 29.75).

Pasiva: bankovci v obtoku 4161.7 (—18.14), obveznosti po vidu 1047.6 (—22.4), obveznosti z rokom 1078.9 (—28.6), razna pasiva 327.3 (plus 37.56).

Skupno bankovci in obveznosti po vidu 5209.3 (—40.3), skupno kritje 35.55 (35.60) odstotkov, od tega samo v zlatu 33.87 (34.19) odstotkov.

Prvikrat po daljši dobi imamo zabeležiti odstop zlatu iz Narodne banke, ki je bil pa deloma kompenziran z dotokom deviz. Istočasno pa so tudi padle devize izven podlage, tako da je per saldo znašala izguba zlatu in deviz (skupno z onimi izven podlage 22.4 milj. Din, kar je za teden dni veliko).

Posojila se ta teden niso dosti izpremenila. Pač pa je razbremenitev banke v zvezi z datumom na denarnem trgu znatna, tako da se znižanje kritja ni tako poznalo kot bi se sicer pri neizpremenjenih obveznostih, za katere mora biti kritje.

★

Povišanje uvoznih carin na les v Italijo. Po najnovejših vesteh stojimo neposredno pred povišanjem uvoznih carin v Italiji za les na devetkratno dosedanja višina. O tem smo že poročali ob priliki sklenitve novega trgovinskega sporazuma v mesecu januarju. Vse kaže, da bo povišanje izvedeno že v mesecu marcu, torej prihodnji mesec, ko se bo že začela sezona za izvoz.

Borza

Denar

Dne 26. febr.

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdam, Bruslja, Curiha, Pariza in Prage. Popustili so pa Berlin, London, posebno pa Trst.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8.95, na zagrebški in belgrajski pa po 8.90. — Grški boni so notirali v Zagrebu 34.50 do 36, v Belgradu 35.50—35.75 (35.50).

Ljubljana. Amsterdam 2308.74—2320.10, Berlin 1358.47—1369.27, Bruselj 800.79—804.73, London 174.53—176.13, Curih 1108.35—1113.85, New York 3416.61—3444.87, Pariz 225.88—227, Praga 142.34 do 143.20, Trst 294.90—297.30.

Curih. Pariz 20.38, London 15.80, New York 310.75, Bruselj 72.25, Milan 26.60, Madrid 41.925, Amsterdam 208.425, Berlin 122.75, Dunaj 73.30 (56.40), Stockholm 81.50, Oslo 79.40, Kopenhagen 70.55, Praga 12.85, Varšava 58.325, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 8.28 den.

Vrednostni papirji

Tendence je bila danes stalna in so tečaji obdržali višino preteklega tedna. Le vojna škoda se je zopet začela dvigati in je danes dosegla že 320. Promet je bil znaten in znašal: vojna škoda 1300 kom., 7% inv. pos. 100.000, agrarij 150.000, begl. obv. 100.000 in 7% Bler. pos. 5000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 30 kom. delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 72—74, agrarij 37—38, vojna škoda 315—320, begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 53.50 den., 7% Bler. pos. 51.50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 63 den., Kranj ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 72—76 (74), agrarij 37—38 (38), vojna škoda 321—322 (311, 322), 3. 320—321 (323), 4. 319—322 (322), 6% begl. obv. 55—55.50 (56), 8% Bler. pos. 53.50 do 54.50, 7% 51.25—51.75 (50.50, 52), 7% pos. DHB 63 den. — Delnice: Narodna banka 4200—4500, Priv. agr. banka 258—260 (260), Sečera Osijek 145 den., Impeks 50 den., Trboveljska 105—110 (60 po 106).

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 75.75 do 76 (74), vojna škoda 319—321 (322, 316), 3. 319—320 (320, 318), 4. 317—320 (319), 6% begl. obv. 55—55.50 (55.50, 54.50), 8% Bler. pos. 53 do 54.50, 7% pos. DHB 67 bl. — Delnice: Narodna banka 4280—4320 (4300), Priv. agr. banka 261 do 263 (263, 259).

Dunaj. Don. sav. jadr. prioritete 69.35, delnice 12, Lander banka 15.85, Narodna banka 153.50, Steg 17.50, Stewag 10.25, Alpine 10.50, Rima 24.40, Trboveljska 12.50.

Žitni trg

Položaj za pšenico in moko je neizpremenjen, kakor tudi cene. Tako občutnega nrtvila kot se opazja v tej stroki zadnje čase, že dolgo ni bilo in je kupčija popolnoma zastala. Pšenica stane ban. 105—107.50, bč. pa 110—112.50, moka po kakovosti 187.50—205. Pač pa je nadalje čvrsta koruza, ki se trguje največ za izvoz v Avstrijo, CSR in Svico. Cene umetno sušenemu blagu so narasle, tako da danes zanj zahtevajo že 75—77.50, za času primerno suho blago pa 65—67.50. Za maj je 82 den.

Živina

Dunajski goveji sejem 26. febr. Prignanih je bilo 788 volov, 359 bikov in 63 krave, skupno 1750 glav, od tega iz Avstrije 1203, iz inozemstva pa 457. Cene so bile sledeče: voli 0.90—1.50, bik 0.94 do 1.12, krave 0.92—1.05, klavna živina 0.66—0.90 sil. za 1 kg žive teže. Pri razmeroma živahnem prometu so cene ostale skoraj popolnoma neizpremenjene. Le bik 100 v ceni popustili v primeri s prejšnjim tednom za 2—3 groše pri kg žive teže.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 27. febr.: 11.00 Šolska ura: Uskoki — čuvarki našega morja (V. Pirnat). 12.15 Po gorah je ivje, po dolinah je mraz (zima v pesmi in glasbi na ploščah). 12.45 Poročila. 13.00 Cas, Reproduc. orgelski sol. koncert. 18.00 Otroški kotiček: Otroci pripovedujejo (F. Delak). 18.30 Čjkovski: Casse noisette, suita (reprodukcija). 19.00 Francosčina (prof. Prezelj). 19.30 Stara Ljubljana (Rudolf Dostal). 20.00 Glasbeno predavanje. 20.30 Radio orkester. 21.15 Štiričino klavir: dr. Svara in Marjan Lipovšek. 21.45 Cas, poročila, lahko glasha. 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Torek: 27. febr. Zagreb: 20.00 Prenos iz Hrv. gl. zavoda. — Dunaj: 17.05 Koncertna ura. 19.30 Marta, opera (Flottow). — Budimpešta: 21.20 Cig. glasha. — Milan-Trst: 20.40 Ork. in vok. koncert. 22.00 Komorna glasha. — Rim: 20.45 Violinski koncert. 21.20 Veseloigra. — Praga: 20.35 Zbori iz čeških oper. 21.00 Ork. in solistični koncert prenosa (prenos evropskega večera iz Bruslja). — Varšava: 20.00 Mamsell Nitoche, opereta (Herve). — Vsa Nemčija: 19.00 Plesi nordijskih komponistov.

Sport

Nogomet

na prihodnji olimpijadi

Kaj pravijo Nemci v tej zadevi?

Mednarodni olimpijski odbor in mednar. nogometna unija sta se v tem pogledu že precej približali. Ni daleč čas, ko se bo najbrže dosegel sporazum. Izgleda, da se bo izbrala srednja pot, ki temelji na sledeči bazi: Profesionalni nogomet je tu in ga ni mogoče odpraviti. Več kot en ducat narodov ga je že oficijelno uvedlo, drugi ga pa umetno prikrivajo, dasiravno vsi dobro vemo, da so danes vsi klubi, ki kaj premorejo v nogometu, profesionalni, četudi sodelujejo sami »čisti amaterji«. Poklicni sportniki se ne smejo udeleževati olimpijskih iger in je torej nogomet izključen iz teh svetovnih prireditvev. Ker pa poklicni nogomet ne more uničiti amaterskega, bi bila možna ta-le rešitev: Poklicni nogometaši naj bi teknovali za svetovno prvenstvo, amaterji pa na olimpijadah.

Nemčija, Holandska, Belgija, Švedska, Danska, Norveška, Poljska, Jugoslavija in druge države gojijo amaterski nogomet. Vse te države bi izvedle s svojimi moštvii tak nogometni turnir, ki bi bil vreden olimpijskih iger. Zakaj pa se ne bi začelo vprašanje na ta način reševati? Nemci zatrjujejo, da sicer ne bodo delali radi tega, če nogometa ne bo na olimpijadi, kakega vprašanja, vendar so unenja, da olimpijske igre ne bodo polnovredne, če ne bo zastopala tudi nogomet.

Nastane pa vprašanje: ali ne eksistirajo poklicni sportniki tudi v drugih panogah? Ali niso bili pri rokoborcih, bokserjih, kolesarjih, tenis-igralcih isti pojavi kakor pri nogometu? Ali ne pustijo poklicnih sportnikov doma in nastopajo na olimpijadah z amaterji? In ali more kdo trditi, da niso olimpijski zmagovalci v teh sportnih panogah pravi zmagovalci? In končno — ali se danes more reči kakšen bo razvoj v drugih državah in sportnih panogah? Ali mislite, da bodo vedno samo amaterji v hokeyju, plavanju, atletiki, veslanju itd.? Če se vse to dobro premisli, se mora reči, da čaka olimpijsko idejo težka bodočnost.

Nogomet bi dal olimpijskim igram čisto drugo luč, s stališča finansiranja je pa to sportna panoga, ki največ nese. Zato je tudi Nizozemska leta 1928 napela vse sile, da je z nogometnim turnirjem rešila situacijo, oziroma finančno vprašanje. Nemčija sicer trdi, da ne zavzema stališča, da bi se moral leta 1936 o piliki olimpijade na vsak način vrstiti nogometni turnir. Upa pa, da se bo našel modus, ki bo stvar pravično in vsestransko zadovoljivo rešil.

(Da se Nemci zavzemajo, da pride v program olimpijskih iger tudi nogomet, je prav in bi bilo samo želeti, da se to uresniči. Na drugi strani se pa profesionalizem tako širi v sportnih vrstah, da bo moral mednarodni olimp. odbor stvar resno pretehtati. Kajti boljše je, da olimpijade splošno odpadejo, kakor bi pa morata trpeti olimpijska ideja. Op. uredništva).

★

V Celju se je vršila v nedeljo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in SK Svoboda iz Maribora, ki je končala z rezultatom 2:0 (0:0) za Celje.

Zvezne smučarske tekme v teku na 30 km so se vršile v nedeljo v Bohinju, katerih se je udeležilo 12 tekmovalcev, med njimi dva izven konkurence. Najboljši so se takole plasirali: 1. Janša Jože (Ilirija) 2:28.59; 2. Knap Leon (Ilirija) 2:31.30; 3. Smolej Franc (SK Bratstvo) 2:32.35; 4. Gasperin Jože (SMK Bohinj) 2:39.06; 5. Zen Jaka (SMK Bohinj) 2:40.59; 6. Bervar Stane (Sm. kl. Ljubljana) 2:42.15.

Odbornika JLAS-a, Ljubljana. Sestanek po dveh polnomočenih delegatih Ilirije in Primorja se bo vršil v četrtek, dne 1. marca ob 20 v kavarni »Emonia«. Dnevni red: Gostovanje francoskega moštva in ustanovitev komiteta JLAS-a v Ljubljani.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob tričetrt na 19 bo v telovadnici osnovne šole na Grabnu gimnastični trening in country tek, katerega se morajo brezpogojno udeležiti vsi seniorji in juniorji Stopar, Magister, Pribovšek, Glavnik, Jurman in Zuccatto Vinko.

SK Ilirija. Drevi ob 19 sestanek rezerve in juniorjev v klubski sobi kavarne Evropa ob 19. Polnoštevilo!

ASK Primorje — lahkoatletska sekcija. Danes ob 20.30 v tajništvo (nebotičnik IV-419) važna seja. Vabljeni gg. dr. Prodan, Kurmavner, Luin, Zorica A., Skušek, Rafić D., Sosič, Slamič Lavo, Gaberšek, geom. Černe, Ribnikar Bojan, dr. Omladič in centr. tajnik Cek. Radi važnosti točno in udeležba obvezna. — Tajnik.

T. K. »Skala« prosi svoje članstvo, da poravnava članarino za tekoče leto in steer med uradnimi urami tov. blagajnika: vsak četrtek od 19.30 do 20.30 v klubovem lokalu na Rimski cesti 13. Istotam se oddajajo legitimacije v potrditev za polovično vožnjo. — Odbor.

J.A.S.O. Danes ob 18.30 izredna odbo-rova seja na tehnikl. Na dnevnem redu je vprašanje ekskurzij, določitev termina za tekmo v slalomu in smuku, event. tudi vprašanje obnega zbora. Z ozirom na važnost te seje, je udeležba odbornikov ter poverjenikov strogo obvezna; vabljeni je pa tudi ostalo članstvo, zlasti tekmovalci.

Francoske lahkoatlete bomo videli letos v Ljubljani. Sestorica najboljših francoskih lahkoatletov pojde letošnje poletje tekmoval v Bukarešto. Potovali bodo skozi našo državo, kjer nameravajo tudi nastopiti. V tem pogledu vodi

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (e)

Službo dobe

Organist - fant večš pevovodja, dobi takoj službo. — Župni urad Vinagora, p. Desinič, Hrv.

Služkinjo

ki je pošena, moralna, in ki se razume nekoliko v kuhanju, sprejemem v malo družino na Sušaku. Nastop takoj. Pisati na: Rajer, Sušak. (b)

Službe isčejo

Vrtnar

15 letno prakso išče stalno službo. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 2020. (a)

Kontoristinja

z večletno prakso, zmožna knjigovodstva in vseh pisarniških del — išče primernega zaposlenja. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Vestna in zanesljiva« št. 1956. (a)

Kmetško dekle

pošteno in snažno, vajeno kuhe in vseh gospodinskih del, išče službo kot pomoč gospodinj. — Ponudbe pod »Spretna pomoč« št. 2108. (a)

Žandermerijski narednik

v pokoju želi stopiti v stalno službo kot oskrbnik, hišnik, potnik pri kakršni tveganosti, kakor tudi kot nočni čuvaj — najsi bo v Ljubljani ali v okolici. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2102. (a)

12 letnega fanta

dam na delo za lahka domača opravila, pašo ali kaj podobnega. Gozdna 55, Pobrežje, Maribor. (a)

Za jugoslovanski patent št. 6935 od 1. nov. 1929 na:

Kovinski sod z dvojno steno (»Doppelwandiges Metallfass«) in dopunski patent št. 7465 od 1. marca 1930 na:

Kovinski sod z dvojno steno (»Doppelwandiges Metallfass«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ul. 2.

Ludvik Ganghofer: 26

Samostanski lovec

»Hajmo!« Ni se zganil. Sklonila se mu je do ušesa. »Hajmo!« Tedaj se je zdrnil, globoko zadihl in odprl oči.

Smehljaje se mu je pokimala. »Poglej, kaj sem ti skuhala — ti, to je dobro!« In kakor da bi imela pred sabo otroka, si je nesla žlico na ustnice in se delala, kakor bi pokušala. »Aah, to je nekaj dobrega! Hočeš pokušiti, ne? Kajne da boš?« Pokusil se je dvigniti, toda glava mu je brez moči omahnila nazaj na blazino. »Ne, ne, leži mirno — nikar se ne muči — poglej, saj gre tudi tako.« Primaknila se je bliže, mu podržala žlico na usta, in dočim je jedel in mukoma požiral, gledaje jo s tihimi očmi, mu je govorila, kakor je bila že sto in stokrat kramljala s svojo malo, sladko »mučico«.

Zgubila je bila danes enega otroka skrb — in našla drugega. Ko mu je podajala žlico za žlico, se spoznala, da je grudil glad tudi njo — že od sinoci ni imela niti grizljaja v ustih. Toda v skrini je ležal še hlebec črnega kruha — zanjo je bilo to dovolj dobro. Vse, drugo je morala prihraniti za Hajma. Zapustiti ga ni smela in utegnili bi preiti dnevi, preden bo prišel k bajti kak človek. Saj spodaj ni vedel nihče za Hajmovo usodo — razen enega, ki bi pa tudi na natezalnici ne govoril! Groza ji je stisnila srce, ko je pomislila na Wolfrata, ki ga je v duhu spet videla stati z dvignjeno sekuro — brat proti sestri! Prešinil jo je občutek, kakor bi stala pred groznim prepeodom, tako širokim, da ga ne bi presegel noben most — in tam da stoji on. In čudno — zazdelo se ji je, kakor da bi bilo vedno

Vajenci

Učenca

za pekovo obrt, ne čez 17 let, takoj sprejemem. Po treh mesecih 50 Din tedenske plače. Hrana in stanovanje v hiši. — Pekarna Preskar, Pokopališka 8, Moste pri Ljubljani. (v)

Fotograf. vajenca

sprejemem. — Predpogoj: Dober risar. Foto Jug. Kranj. (o)

Denar

Hranilne knjižice

in prepise prvovrstnih tukajšnjih denarnih zavodov jemljemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana. (r)

Najkulantnejša posojila

dajemo na vloge velebank, vrednostne papirje, vojno škodo držav bone. Blazirova posojila in na kurantno blago Naloge iz province promptno izvršujemo. Pučka štedionja, Zagreb, Meduličeva br. 31. Telefon 90-03 — Naš zastopnik za dravsko banovino je Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka ulica 12, na katerega se je obrniti.

Fančne vloge

vseh zavodov, nakup, prodajo in posojila posreduje najkulantnejše St. Praznik, Zagreb, Varšavska 6, telefon 28-33. (d)

Trgovska agentura

v bančnih in posojilnih poslih Jos. Augustin, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4 — posreduje tudi glede nakupa in prodaje hranilnih knjižic. (d)

Dijaki

Sprejme se dijak

kot sostanovalec v bližini Obrtno šole. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2103. (D)

Za jugoslovanski patent št. 6935 od 1. nov. 1929 na:

Kovinski sod z dvojno steno (»Doppelwandiges Metallfass«) in dopunski patent št. 7465 od 1. marca 1930 na:

Kovinski sod z dvojno steno (»Doppelwandiges Metallfass«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ul. 2.

Ludvik Ganghofer: 26

Samostanski lovec

»Hajmo!« Ni se zganil. Sklonila se mu je do ušesa. »Hajmo!« Tedaj se je zdrnil, globoko zadihl in odprl oči.

Smehljaje se mu je pokimala. »Poglej, kaj sem ti skuhala — ti, to je dobro!« In kakor da bi imela pred sabo otroka, si je nesla žlico na ustnice in se delala, kakor bi pokušala. »Aah, to je nekaj dobrega! Hočeš pokušiti, ne? Kajne da boš?« Pokusil se je dvigniti, toda glava mu je brez moči omahnila nazaj na blazino. »Ne, ne, leži mirno — nikar se ne muči — poglej, saj gre tudi tako.« Primaknila se je bliže, mu podržala žlico na usta, in dočim je jedel in mukoma požiral, gledaje jo s tihimi očmi, mu je govorila, kakor je bila že sto in stokrat kramljala s svojo malo, sladko »mučico«.

Zgubila je bila danes enega otroka skrb — in našla drugega. Ko mu je podajala žlico za žlico, se spoznala, da je grudil glad tudi njo — že od sinoci ni imela niti grizljaja v ustih. Toda v skrini je ležal še hlebec črnega kruha — zanjo je bilo to dovolj dobro. Vse, drugo je morala prihraniti za Hajma. Zapustiti ga ni smela in utegnili bi preiti dnevi, preden bo prišel k bajti kak človek. Saj spodaj ni vedel nihče za Hajmovo usodo — razen enega, ki bi pa tudi na natezalnici ne govoril! Groza ji je stisnila srce, ko je pomislila na Wolfrata, ki ga je v duhu spet videla stati z dvignjeno sekuro — brat proti sestri! Prešinil jo je občutek, kakor bi stala pred groznim prepeodom, tako širokim, da ga ne bi presegel noben most — in tam da stoji on. In čudno — zazdelo se ji je, kakor da bi bilo vedno

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje s pritliklinami, če mogoče v centru, iščem za april ali maj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten plačnik«. (c)

Uradnik-penzionist

išče udobno stanovanje, najrajši malo hišo na deželi z zelenjavnim vrtom. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 2114. (c)

ODDAJO:

Opremljeno sobo oddam s 1. marcem dve-ma gospodoma. Reber 7. Ogled med 12 in 13 ter 18 in 19. (s)

Lepo opremljena soba

se odda boljšemu gospodu. Jegličeva cesta 7. s

Opremljeno sobo

s posebnim vhom in elektriko oddam v Dalmatinovi ulici št. 3/II — levo. (s)

Posrestva

Lepo posestvo

eno uro od Ljubljane, v popolnoma dobrem stanju, z velikim vrtom, njivami in travnikom — plačljivo delno s hranilnimi knjižicami — napredaj. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 2028. (p)

Stanovanja prodamo

v solastnini, proti plačilu v gotovini. »Stavbna družba«, Ljubljana, pp. 307.

Gostilno

pri kolodvoru, s tujskimi sobami ter velikim sadnim skladiščem za žito ali gradbeni material — prodaja ali da najem Ivo Vranešić, Sunja. (p)

Stavbne parcele

600 m² in večje, pri postaji Vižmarje — ugodno napredaj. Naslov: Vižmarje št. 100. (p)

Poizvedbe

Pes

se je zgubil, najbrže okoli Sv. Jakoba ali Hrstja št. 487. Kdor bi kaj vedel, prosim, da javi na naslov: Petan, Holzapfova 19/L. (e)

tako! Še drobna stvarca se ga je bila bala, potem je vzljubila Zefo iz vsega srca in je rada imela njeno otroka, kakor da bi jima bila sestrice in mamica obenem.

Ko begotna senca je šinila ta misel skozi njeno srce; umaknila se je čistem veselju, ker je použil Hajmo juho do slednje kapljice. Zdej je spet zaprl oči in mirno počival.

Postavila je lonec nazaj na ognjišče, si urezala kos kruha, zavajala k Hajmovemu ležišču debelo klado in se usedla nanjo. Zdej je smela počivati. Kar je storiti mogla, je storila — za vse drugo je moral poskrbeti ljubi Bog in Hajmova mlada, krepka narava.

Dočim je Gitka uporabljala svoj kruh, so vstajale pred njo spet vse temne, boleste polne in krvave podobe tega dne, sem od nočne ure dalje, ko jo je bil Zefin prestrašeni krik prebudil iz spanja. »Ah, otroček, otroček!« tako ljubka, sladka, čisto nedolžna stvarca! Kako se le more kaj takega zgoditi? Včeraj še si ga držala v naročju, si ga objemala in poljubljala, se v dno duše veselila njegovega ljubkega življenja, si se s srcem utapljala v modro, čisto globino njegovih oči — in kje je danes? Oddod, proč, nekje — do kamor roke ne morejo, do kamor ne seže hrepenenje.

»Ah — in Zefa! Moj Bog, moj Bog, uboga Zefa!«

Kakor kamen ji je leglo na srce; zakrila si je obraz z rokama in je tiho zajokala.

Tedaj ji je udaril na uho bebljajoči Hajmov glas: »Gitka!«

Hlastno si je obrisala oči. »Da, Hajmo!«, pogled, saj sem pri tebi! Ali česa želiš?«

Tipal je proti njej z onemoglo roko in ko se ga je z obema svojima zanj oklenila, je zababljaj: »Gitka... Bog ti povrni!«

Odkimala je in se mu nasmešnila. Saj je sto-

Kupimo

Kladivo na pero

(Federhammer). — malo — kupim. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod br. 36687. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupim po najvišjih cenah CERNE juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo priženem. Slovenec najmanjši inervat

Klaviirji

prvovrstni instrumenti — različnih tvid kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri

R. WARBINEK

Ljubljana, Gregorčičeva 5 Dolgoletna garancija — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižicam. Strokovnaška popravila in oglaševanje izvršujem točno in ceno — Naice-niša izposojevalnica

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, — Židovska ul. in Stari trg

Tehtnico 300 kg

»Rudl«, uteže — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2137. (l)

la orehova jedrca

5 kg 150 Din, la češpljeva marmelada — zaboj 12.50 kg 110 Din, la suhe hruške 10 kg 70 Din — razpošilja franko kupčeva postaja proti povzetju G. Drechsler, Tuzla. (l)

Bukovo oglje

takojšnja dobava, prodaja Kmetijska zadruga Izlake pri Zagorju ob Savi. Cena po dogovoru. (l)

Mesarji

izvoznikarji, gostilničarji! Stroj za izdelovanje ledu (Eismaschine und Kühl-anlage) — z električnim motorjem, še nov, prodaja za polovično ceno Anton Slik, trgovec, Gornja Radgona. Napredaj tudi dobra bela in rdeča vina. (l)

Lep umivalnik

in pisalno mizo zelo poceni prodam. Povšetova 22, Kodeljevo. (l)

GREŠITE MNOGO

ako ne čitate redno SLOVENCA

Obrt

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje naenote ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulac, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (t)

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina s titom. Resljeva cesta 24.

Največja izbira in najnižje cene

kompletnih potrebščin za šivilje in krojače.

Istotam bogata izbira damskega perila, žepnih robcev, kravata, vsakovrstnega modnega blaga, itd.

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoluba« in »Bogoluba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

DUNAJSKI VELESEJEM

11.—14. marca 1934 (Rotunda do 18. marca)

Razstava luksuznih in porabnih predmetov — Pohištvo — Angliška razstava — Oreska razstava — Tekstilna izložba — Konfekcija za gospode in dame — Pletenine — Kožuhovina — Keramika in steklo — Lepo potovanje — Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles — Tehniška razstava — Stavbarstvo in cestne zgradbe — Iznajdbe — Živilska razstava — Kmetijstvo in gozdarstvo

Brez potnega vizuma! S sejmisko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo — Ogrski prehodni vizum se dobi s sejmisko izkaznico na meji — Znalno znižana vozna na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu — Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmiske izkaznice (po Din 50.—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Dunaj VII.

kakor tudi — med lipskim pomladnim velesejmom — pri Auskunftsstelle v Lipskem, Ringmesshaus, in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31 — Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Dunajska cesta 1 — Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora.

Zahvala

Za vse izraze sožalja ob izgubi našega predobrega soproga, očeta itd., gospoda

Nikolaja Muca

in vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na zadnji poti, izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 24. februarja 1934.

Zalujoči ostali.

videl prihajati patra s cerkvenikom in je stopil iz jame.

Latinska molitev, dva križajoča se zamaha s kropilom in pater je spet odšel s cerkvenikom. Grobar je zasedil lopato v prst. »Ali naj pričnem?«

Solar je prikimal. Toda, ko je mož zagnal prve težke grude v jamo, je prijel Wolfrat držaj lopate »Ne delaj tako sirovo!«

»Moram hiteti, čez eno uro pride spet drugi na vrsto. Zdej mro ljudje ko z uma.«

»Daj lopato menit!«

»Rad. — Imaš tri dolžne noviče?«

Wolfrat je segel v žep po prgišče svetlih novcev. »Poglej,« se je hripavo zasmejal, »denarja ko smeti!« In namesto treh novčičev, ki jih je smel mož terjati po samostanski pravici, je plačal Wolfrat pol šilinga. »Le zvezi! Nekaj pa mora otroček od tega vendarle imeti...« Wolfrat se je spet zasmejal; toda obraz se mu je skremžil in roke so mu drhtele.

Majaje z glavo je grobar odšel. »Ta je pa pravil! Se smeji se, ko pokopava svojega otroka.«

Wolfrat je prijel za lopato in polagal grudo za grudo rahlo in varno v mali grob. Pri prvi grudi je rekel: »Od matere!...« pri drugi: »Od očeta!« pri tretji: »Od Lipčeta!...« Potem je zagrebel molče dalje. Zakaj le ni hotel tudi v Gitkinemu imenu pokloniti otroku grude za zadnji pozdrav? Saj morajo po stari šegi dejati v nov grob po eno grudo vsi, ki so istega rodu... Ali je bila sestra zanj mrtva, odkar je v temni uri moral spoznati, da je njenemu srcu bila usoda nekega tujca bližja, ko blagor in gorje lastnega brata?...

Holmec nad grobom je bil dovršen. Wolfrat je zasedil lopato v zemljo in stal potem tam še dolgo dolgo z glavo poveseno na prsi in zamaglenimi očmi, vrteč čepico med drhtečimi prsti. Moliti ni mogel. Še enkrat je globoko vzdihnil in se pokrtil